Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 49 (1560). 29:DE ÅRG. LOSNUMMER: 12 ÖRE. UPPLAGA A.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 3 DECEMBER 1916.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELISABETH KREY.

Hos Ossian Elgström, "Moderna eskimåers" författare.

KONSTNÄREN OSSIAN ELGSTRÖM MED FRU OCH ÄLDSTA DOTTER utanför deras villa Nunatak vid Norrviken.

E. Holmén foto.

NUNATAK HETER OSSIAN ELGSTRÖMS villa vid Norrviken. Namnet är grönländska och betyder "en ur isen uppstickande bergstopp", men vi glömde fråga konstnären-författaren, om det varit med tanke på omgifningen som han valt namnet på sin bostad. Det måtte förefalla egendomligt för den, som känt sig hemmastadd hos naturfolk som lappar och grönländare och som älskar stenåldersstämning, att slå sig ned i en sådan hybrid kulturformation som en villastad. Men herr Elgström förebär ett viktigt skäl:

— Här är så tråkigt, säger han, att jag kan inte göra någonting annat än arbeta.

Det omfångsrika verket "Moderna eskimåer", som i dagarna utkommit hos Bonnier, ger ett vittnesbörd om Norrvikens välgörande inflytande. En rolig bok, en intressant bok och en vacker bok — men nu skulle vi tala om villa Nunatak och dess invånare.

Hvar är det egentligen hemtrefligast: i hvardagsrummet med sina allmogeväfnader i lysande varma färger, dalklockan i hörnet och lilla "Lasse" lekande på den breda soffan eller i ateljén, där grönlandsboken till stor del kommit till och där konstnären omgifvit sig med en mängd roliga grönlandsting? Inom parentes må anföras att Lasse är en liten söt flicka med ljufva blå ögon i sitt täcka barnansikte och att vi nästan höllo på att skrämma vettet ur henne med blixten vid fotograferingen. "Men det syns inte på bilden, det kommer efteråt," sade den hårdhjärtade fadern. Och det gjorde det också.

Medan Lasse torkade sina tårar, gjorde vi en inspektionsresa till ateljén och på vägen dit funnos många underbara saker att beundra. Ett par vackra grönländska kvinnobyxor af renhud med den håriga sidan ut och försedda med bårder af rödt och hvitt skinn och ett rikt broderi med en redig tilltalande komposition, är ett af herr Elgströms favoritföremål i samlingarna. Broderiet intresserar honom i hög grad, ty han drömmer om att få ägna ett kommande arbete åt polarfolkens ornamentik. På Västgrönland, liksom förut hos lapparna har han gjort studier och funnit många spår, som locka till fullföljande. Den västgrönländska ornamentiken är byggd på äldre motiv, anser herr Elgström, och har icke rönt inflytande från Europa.

Här kunna vi göra studier af grönländarens lif från det han är spädbarn och bäres i en amaut, hvilket betyder det slags ryggpäls, som uteslutande användes för att transportera småbarn i, till det ögonblick, då inälfsut-

tagerskan Ariagssuak med sin knif befriar hans kropp från det som grönländaren tydligen anser vara det mest jordiska af sin stofthydda, så att "själen" sedan går in i himlen som ett skal. Men kom ihåg att detta är en af förtidens myter, som den moderne grönländaren lagt af. Den mytiska kvinnan med det outtalbara namnet finns på en teckning af Ossian Elgström, men det slags knif hon bär i sin hand för att utföra sitt ohyggliga värf användes än i dag af kvinnorna på Grönland, det är en bredbladig ullo eller kvinnoknif med halfcirkelformig egg, ett redskap, som grönländskorna handtera med stor färdighet.

Ossian Elgström med dottern "Lasse" i hvardagsrummet.

Den är så fullproppad af värdefulla etnografika, denna villa Nunatak, att det är icke godt att veta hvad man skall dröja vid. Här finns fäljstenslampor, som med sin eleganta form föra tanken till antika graflampor, och många andra graffynd, bland dem en utomordentligt vacker samling djurskulptur, utskurna ur hvalrosständer och som enligt hvad herr Elgström upplyser om, användts på kajakerna och alla haft religiös betydelse. De äro nu något gulnade af ålder, i en varm, liksom lefvande ton och de utmärka sig samtliga för den elegans i linjerna, som man är van att finna hos folk med högt uppdrifven konstnärlig kultur. Det lilla sälhufvudet, som skall sitta i kajakens förstäf och speja ut öfver vattnet, är i sina miniatyrproportioner af hög konstnärlighet. Dessa djur kallas kôrut och det är icke alltid lätt att komma öfver dem, då de än i dag anses bringa god jaktlycka och skydda för ondt.

Det konstnärliga utbytet af herr Elgströms grönlandsexpedition har delvis nedlagts i hans nya bok. Några träsnitt pryda väggarna i hans hem, där är den mytiska teckningen, som visar striden mellan solen (sekrinerpok), månen (serranerk) och den förut nämnda inälfsuttagerskan (Ariagssuak). Det måtte vara ett lätt och lekande språk, grönländskan!

Men det viktigaste föremålet i samlingarna, som en museiman en gång lär ha kallat sin person, konstnären själf, ställes helt och hållet i skuggan med allt detta tal om grönländska etnografika. Han brukar framhålla som sitt mest utmärkande kännedrag, att han är skåning och mycket blyg för offentligheten. Det är mycket man får öfvervinna här i världen, äfven den mest klädsamma blyghet. Men så mycket kan man säga om denne mångfrestande konstnär, att villa Nunatak endast är ett stadium på vägen. Snart drar han ut till nomadlifvet och jagar stenåldersstämningar på nytt.

ELISABETH KREY.

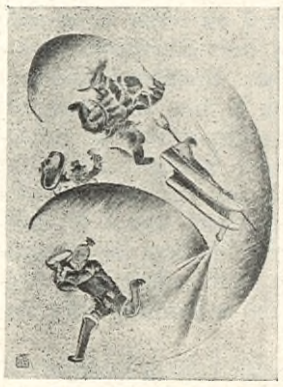

Solen och månen. Grönländskt motiv. Teckning af O. E.

Den moderna husmodern och hennes praktiska uppgifter.

För Idun af GERTRUD och PETER NORDEN.

VI. Slutord.

FÖREGÅENDE ARTIKLAR ÄRO SKRIFNA med tanke på dem som hysa en innerlig längtan efter eget hem, men rygga tillbaka för vägens svårigheter.

De äro skrifna i förhoppning att vara till någon hjälp för den lilla fästmön, som håller på att reda sitt bo, men som trots hjärtats hängifvenhet och kindernas varma ifver känner sig rätt bortkommen och icke vet hvart hon skall vända sig för att få upplysningar i de praktiska stycken, på hvilka dock så stor vikt ligger, och på hvilka hennes framtida lycka till så stor del beror.

De äro skrifna till stöd och uppmuntran för den trötta husmodern, för henne som känner med sig, att den entusiasm, med hvilken hon först grep sig uppgiften an, är på väg att falna; för henne, som börjar finna det allt svårare att icke uppfatta hemmet som en aldrig hvilande trampkvarn, i stället för den magiskt fridlysta plats, hvars goda genius hon skulle vara.

Icke genom att blunda för det stora ansvar, som hvilar på hvarje hustru och hemredarinna, kan man vara till sådan hjälp. Utan tvärtom, endast genom att söka klarlägga ansvarets räckvidd och innebörd, så att det blir husmodern själf lättare att skilja agnarne från hvetet, och hon sålunda må kunna inrikta sin sträfvan på, och ägna sina krafter åt, hvad som är det v ä s e n t l i g a i uppgiften.

Kvinnan vill, icke minst som husmor, känna att hon lefver, att tiden rör sig och att hon är med. Hon är icke nöjd med att höra om industrins utveckling, om samhällsarbetets framsteg, om affärslifvets, vetenskapens, konstens blomstring; hon har ett hjärtebehof af att hemmet skall hålla jämna steg med tiden, att d e s s tradition i hennes vård skall utvecklas, göra framsteg, blomstra. Det andens tämjande af materien, som hon, alla återfall till trots, bevittnar inom den öfriga kulturgången, det ögats betvingande seende, som befriar från det blinda slösandet, det skrämmande virrvarret, vill hon också förnimma inom hemmet. Hon vet att hemmet är världens medelpunkt. Af det hvardagligaste vill hon afvinna en mening. Hon vill, genom att göra de materiella behofven sig underdåniga vinna andligt svängrum — ty hon kan icke "odla sin själ" genom att försumma en plikt. Hon vill göra en påtaglig insats, icke endast stå bredvid. Hon vill spara, icke genom att icke ge ut, utan genom att förvissa sig om största möjliga valuta för det utgifna i pengar, tid och krafter. Hon vill fostra icke blott sina barn, utan sig själf och sin tjänare. Hon vet att familjens hälsa och lycka, barnens utveckling, äro direkt beroende af den praktiska och b e s j ä l a n d e förmågan hos henne, som är hemmets medelpunkt och primus motor. Det husliga arbetet kräfver sin kvinna — men kväfver henne ej, om hon sätter hufvud och hjärta bakom händernas värf.

*

En stor våning eller villa och en mångfald jordiska ägodelar äro icke väsentliga för att man skall kunna reda ett verkligt hem. Hvad som är hemmets djupaste grund och viktigaste förutsättning är den för hemmet, det egna redet, brinnande altarlåga, som kvinnan hägnar i sitt hjärta. Denna stilla flamma verkar det gifvetvis icke allena. Ty som hvarje annan låga måste den ha något att nära sig af. Men den kvinna, hos hvilken lågan brinner klar och jämn och som f ö r s t å r s i n s a k, kan reda ett hem med förvånansvärdt begränsade yttre resurser.

Det har varit min lott att komma rätt mycket omkring i världen. Ena dagen har jag haft mitt hem i ett land, nästa dag i ett annat; ena dagen i en stuga på landet, andra dagen i en modern storstadsvåning. Men det skulle vara svårt för mig att säga, från hvilken härd hemmets eld lyst klarast emot mig.

En gång bodde jag i ett förnämligt pensionat, där jag var omgifven af alla möjliga bekvämligheter och slapp att tänka på Martas alla bekymmer. Men hellre än att stanna där, flyttade jag in i en våning, hvars hela möblemang t. v. utgjordes af en säng, två sto-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.50
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
30 öre efter text.
35 öre å textsida.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.

Utländska annonser:
35 öre efter text. 40 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

lar och en packlår. Och ändå, när jag fått ihop litet porslin och ett par kastruller, och den kvällen tände min eld, hvad det sjöng inom mig! Den gamla, gamla sången, som Eva gömt i sitt hjärta och räddat med sig ut i världen från lustgården, och som sedan tonat i hvarje kvinnas hjärta, när hon fått tända elden på sin härd.

Ibland undrar jag, om icke det moderna hemmets tragiska tycke af utspisningsplats, möbelkollektion, bjudningsapparat eller allt möjligt utom hvad vi mena med en tryggad tillflykt för trefnad och hemkänsla, till stor del beror på dess klumpiga betonande af det kvantitativa, det yttre, det mekaniskt-moderna. Våra hem ha växt oss öfver hufvudet, och trycka oss med alla möjliga onödiga omsorger. Vi tänka ringaktande tillbaka på våra mormödrar och deras hårda arbete, deras enkla "metoder" och syften. I vår ifver att visa vår öfverlägsenhet och frigjordhet ha vi kastat ut barnet med badvattnet. I stället för att bibehålla hvad som var sant och värdefullt i deras sätt att se på och ställa för hemmet, och med vår tids större förmåga af metod och tankereda förbättra detta, ha vi så långt vi kunnat helt enkelt vändt ryggen åt allt hvad husligt arbete heter, och sagt att det är pigsysslor. (Med den påföljd, att inte ens tjänarne längre äro kompetenta till husligt arbete.) Där förhållandena icke medgifva tjänarehjälp, drömmer husmodern om att ersätta den lefvande arbetshjälpen med mekanisk utan att tillräckligt ta i betraktande, att en maskin icke kan tänka och att det ofta är mera krångligt och tidsödande att begagna och hålla ren en dylik patenterad arbetsbesparande apparat än att direkt uträtta det enkla arbete, den skulle befria oss från. Somliga af de annonser man ser om moderna mekaniska underverk, kunde komma en att gråta öfver kvinnornas godtrogenhet.

Vissa kvinnor ha t. o. m. gått så långt att de icke alls vilja ha besväret med ett eget hem utan föredraga det oberoende, som pensionatet eller hotellet skänker dem. Särskildt i Amerika med dess brist på tjänare, har denna tendens varit märkbar, men de själsödande resultaten af ett dylikt, hvad man kunde kalla, hemmens självmord äro redan så uppenbara, att mänskligheten reagerat mot en så falsk lösning af problemet. Och trefvande och ångestfullt som aldrig förr fråga vi oss i detta århundrade af kaos och mekanisk organisation, 2,000 år efter honom, som lärde oss enkelhet i och öfver allt, hur vi skola kunna rädda det verkliga hemmet åt våra efterkommande.

Dessa artiklar ha icke sysselsatt sig med husmoderskallets mera för prydnad afsedda utanverk. De ha blott tagit sikte på de enkla och prosaiska uppgifter, af hvilka hvardagen öfverflödar, och i fråga om hvilken allt som bringar större reda, snabbare handläggning och ökad lättnad förnimmes som en sådan befrielse. Fastän jag tror, att äfven den enklaste kruka bör ha sin anspråkslösa skönhet; att rätt dukning och smakfull uppläggning af födan är halfva kryddan; att vi visst äfven i det minsta hem böra sträfva efter hvad som är vackert och värdigt, så har jag ändå icke gått in på dessa frågor. Ty jag tror att första villkoret är, att krukan uppfyller sitt ändamål; att maten är god, och att hemmet är ett verkligt hem.

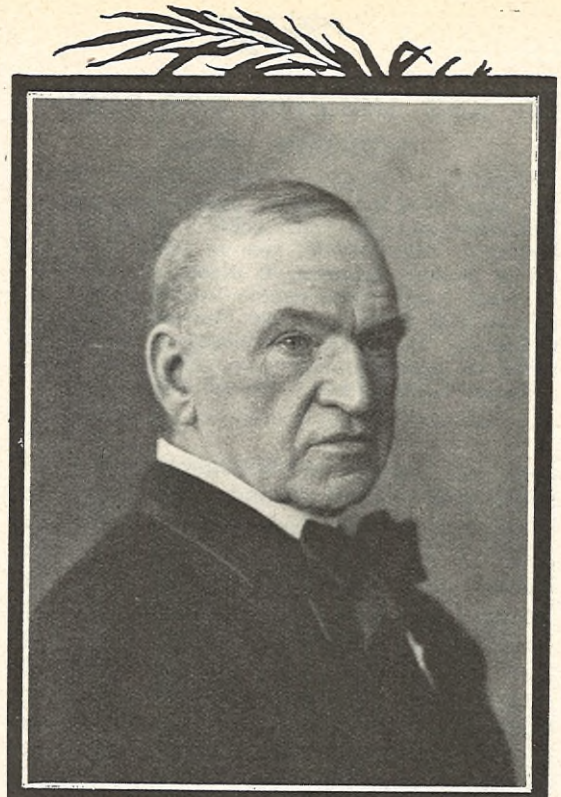

Till August Lindbergs minne.

— — — den store rollfördelarn
ger tecken åt ridån till slut
och kronan släcks och skådespelarn
på immorteller bäres ut!

Dessa Talis Qualis' vackra ord, skrifna för närmare 60 år sedan till Nils Wilhelm Almlöf, kunna tillämpas nu vid August Lindbergs bortgång, ty han bars till sitt sista hvilorum på sina konstnärsgärningars evighetsblommor. Han var en sann scenens präst, den nu bortgångne Shakespeare- och Ibsentolkaren. Skulle alla skådespelare besitta hans entusiasm för den stora konstens herravälde på tiljan, äfven om de icke nådde honom i begåfning, vore svensk teater i närvarande stund ett tempel, där inga andra gudar dyrkades än den dramatiska diktningens mest upphöjda. Nu har han fyllt sitt kall, och ända in i det sista brann i hans själ den heliga lågan. Dödsrunorna rymde så vackra erkännandets ord som endast komma få människor till del. Hvad Idun beträffar ha vi biograferat August Lindberg vid ett par föregående tillfällen. Därför lämna vi nu ordet åt en af hans kamrater i arbetet, regissören Oskar Malmgren, hvilken nitiskt under flera år stod vid August Lindbergs sida, då denne dirigerade ett eget sällskap i landsorten.

OM MAN I VÅRA DAGAR KOMMER TILL tals med skådespelare eller skådespelerskor af den generation, som i rundt tal för tjugu år sedan — en tidsperiod, som äfven omfattar en ny publikgeneration — tillhörde den unga falang, hvilken var stadd i ett jämnt framgångsrikt uppåtsträfvande till den sceniska konstens högsta tinnar, får man om och om igen höra detta yttrande: "Teatern! Ack, teatern är inte numera hvad den var då."

De få orden säga i och för sig icke så mycket, men vemodet i blicken och tonfallet i stämman hos dem, som uttala dem, utfyller och förklarar tillräckligt deras innebörd. Och spörjer man vidare, får man äfven förklaringen till hvad som skiljer dåtidens unga konstutöfvare från det nutida unga släktets, det som skall taga arf efter de bortgångna.

Det felas dessa konstentusiasm, det felas dem arbetsglädjen, denna den rikast flödande källan till tillfredsställelse med sig själf och sin värld.

Skulden härtill är dock icke uteslutande deras. Konstnärsandan har blifvit uppblandad med den allt förflackande tidsandan, som blott räknar med materiella värden. Teatrarnas ledning och hufvuduppgift har därför blifvit en de merkantila intressenas och konstutvecklingen har gått i den allhärjande uppsättningslyxens tecken, till förfång för konstutöfningen.

Och arbetsglädjen, som skulle egga och sporra de unga till fortsatta kraftansträngningar, den infinner sig icke. Icke som så att arbete numera ej skulle bedrifvas vid teatern. Tvärtom. Man går till dagsverket som till hvilken annan alldaglig sysselsättning som helst och man går ifrån det utan att känna någon egentlig dragningskraft dit tillbaka. Det säger sig självt, att undantag gifvas; men de äro fåtaliga.

Äro då alla konstnärsanlag på grund af degeneration fullständigt tillintetgjorda? Åhnej. Konsten kan icke dö ut. Anlag finnas nog. Men endast i högst få och sällsynta fall springa de fullgångna fram i ljuset af sig själfva, oftast äro de omslutna af ett mer eller mindre genomträngligt omhölje. Liksom den ädla metallen i urberget måste de uppfäckas och bringas i dagen.

Och det värfvet, att efterforska de gåfvor som kunna ligga fördolda inom ett människobröst och göra dem fruktbara för tider som komma, det tillkommer hvar och en som åtagit sig ansvaret att föra den sceniska konstens banér med den äran.

Tyvärr hafva icke alla ansvarsskyldige beskärts förmågan härtill. Ja, hos många fattas till och med viljan, hos andra brister det tid. Men där den finnes och rätt användes till omvårdnad af gryende konstnärsanlag, skall förvisso konsten tillföras nya vinningar till släktets gagn och förädling.

August Lindberg ägde gåfvan och brukade den äfven.

Det nybildade sällskap, som han midt i högsommaren år 1888 samlade omkring sig i Gefle till förarbeten för de blifvande sejourerna i landsorten, bestod af, på ett par undantag när, idel unga krafter. Några af dessa voro icke alldeles främmande for scenen förut, men det gällde dock för alla att där vinna ett fastare och säkrare fäste. Och detta bibragtes dem snart nog genom Lindbergs outtröttliga och energiska medarbete. Liksom mästaren själf, äro nu flera af dessa unga döda, men dessförinnan intogo de rangplatser vid hufvudstadens scener. De kvarlefvande, som fortfarande äro i sin fulla verksamhetskraft, tillhöra nu vår dramatiska scens främste, men de erinra sig nog sin ringa början under de vackra juli-dagarna i Gefle vid Lindbergs undervisning med hans rikt flödande bildspråk. Det var sommarsol däri, det var fågelsång och blomsterfägring, det var skyar och haf, dälder och höga fjäll, ja, hvad allt mer, men allt koncentrerade sig kring ett enda: att elda de ungas fantasi, att väcka sinnet till eftertanke och att bibringa dem förmåga att fatta människolifvets gåtor.

På så sätt drog Lindberg de ungas hjärtan till sig och man såg upp till honom. Sträng i arbetet, var han kamraten dessemellan. Arbetet kändes därför ej som någon börda, ty där fanns arbetsglädje och konstentusiasmen följde denna i spåren.

I förmågan att undervisa hade Lindberg en

S:ta Birgittaskolan Regeringsgatan 19—21
Textilarbeten. Gardiner, Linneutstyrslar, Broderier och Spetsar i största urval.

Mattor, Gardiner, Möbeltyger, Dräkttyger.
Konstnärligt verkningsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Angiv noga vad som önskas.
Konstfliten, G:la Högskolan, Göteborg.

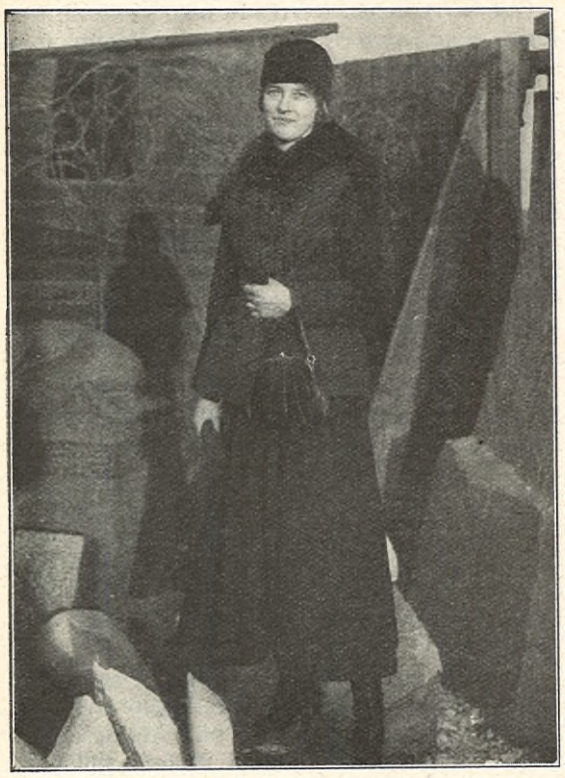

föregångare längre tillbaka i tiden, nämligen Edvard Stjernström. Så olika hvarandra för öfrigt beträffande metoden för undervisningen, öfverensstämde bägge till fullo i uppfattningen af sin uppgift som lärare och ledare, den att framför allt bilda och utveckla människomaterialet och att göra detta till hufvudsak för det blifvande skådespelarkallet. Yttre påklädande af bjäfs och glitter sattes i andra rummet. Likaså inskärptes hos de unga aktning för arbetet samt att själfva tänka högt om utöfningen af sin konst, på det att utomstående äfven skulle göra detsamma.

Själf satte sig Lindberg det högsta före och i sin bästa mannakrafts dagar drömde han sig nog som ledare af vår främsta dramatiska scen, där han i vidsträcktaste omfattning skulle kunnat göra sin rika begåfning gällande. Detta inträffade dock ej, som vi veta.

Det företag, som 1888 började under så ljusa och lyckliga omständigheter samt fortsattes med alltjämt växande konstnärliga resultat, varade dock endast fem år. Det lyktades i Göteborg, sedan sällskapet, efter tvenne års ambulerande i landsorten och Norge, blifvit stationärt därstädes och sedan Lindberg vedervågat försöket att jämsides med den dramatiska scenen äfven anlägga opera i stor stil med sångartister från vår kungliga opera. Det blef en tvåårig glansperiod i Göteborgs teaterannaler, men icke så för Lindbergs kassa. 1893 nödgades han afbryta det kostsamma experimentet samt upplösa hela företaget. Redan dessförinnan hade en del af de unga, som voro med ifrån början, lämnat honom. De behöfde icke längre hans stöd; de kunde nu flyga ut ur boet på egna starka vingar.

Alldeles förkrossad och tillintetgjord blef dock ej Lindberg af katastrofen. Han reste sig och tog nya tag. Han hade ju nya segrar att vinna, segrar, som ingen dristat täfla med honom om eller beröfva honom.

*

Om man läser Lindbergs barndoms- och ungdomsminnen, som utkommo 1915, samtidigt som han firade sitt femtioårsjubileum som skådespelare, finner man hvilken stor naturentusiast han var, hur varmt han var fästad vid det landtliga hemmet och hur troget han bevarat i sitt minne äfven de obetydligaste detaljer därifrån. Här finner man också förklaringen till det så rikt flödande bildspråket, hvarmed han älskade att uttrycka sig äfven i dagligt tal. Man skönjer därjämte redan då hans sinne för en godmodig humor, och ho vet om icke Hamlettolkaren i grund och botten kände sig mest befryndad med rollen där hjärtegodhet och fin humor fick sitt friskaste uttryck. Då lekte han med rollen som barnet med sin leksak, då lekte allt för honom. Sufflör tålde han icke att se i sufflörluckan, utan befallde denna — stundom till stor vånda för de medspelande — att gå bort när han uppträdde. Detta ägde rum åtminstone på den tid han var direktör och ägde rätt att gifva en sådan order. Själf förlorade han aldrig sin sinnesnärvaro på scenen.

Som prof härpå kan tjäna följande anekdot, som verkligen är sann, hvilket all publicerad, mer eller mindre förvanskad, "Lindbergiana" icke kan berömma sig af.

I en af landsortens mindre städer skulle Hamlet uppföras. I scenen på terrassen i första akten skall vid ett gifvet tillfälle en trumpetstöt höras utom scenen, hvarpå Horatio utbrister: "Hvad betyder detta?" och Hamlet svarar: "Trumpetens gälla klang förkunnar att kungen tar ett duktigt rus i natt". Men i staden i fråga fanns ej orkester, ej heller en enda person, som kunde exekvera det så nödvändiga trumpetsolot. Regissören försattes i stort bryderi och meddelade sitt bekymmer åt direktören. Goda råd voro nu dyra, ty någonting måste göras för att väcka Horatii uppmärksamhet och få replikväxlingen att gå sin gilla gång. I teaterattiraljen fanns en väldig gongong, för öfrigt ett synnerligen rart och värdefullt exemplar af en dylik tingest. Denna skulle blifva räddningen. På kvällen under det att dialogen mellan Hamlet och Horatio pågick, stod regissören beredd och vid det tillfälle då trumpetstöten skulle höras, gaf han med bastrumstocken ett väldigt slag på gongongen, som gaf ett åsklikt ljudande dån ifrån sig. De spelande inne på scenen bragtes likväl ej af denna ur fattningen, utan Horatio talade och sade som han skulle säga: "Hvad betyder detta?" Men Hamlet-Lindberg fick impulsen till en ny variation och replikerade i stället för "trumpetens gälla klang" o. s. v. "Gongongens dofva skräll förkunnar att kungen tar ett duktigt rus i natt". Situationen var räddad och intermezzot förskaffade sedan Lindberg ett godt löje.

OSKAR MALMGREN.

En ung skulptris och hennes senaste verk.

FRÖKEN NINNAN SANTESSON HETER en ung skulptris, som i dagarna fullbordat en monumentalskulptur, en relief i granit af Erik Dahlberg. Konstverket, som är hållet i en kärf stil af modern läggning, är afsedt att placeras i en nisch i den monumentala trappuppgång, som förenar Erik Dahlbergs- och Aschebergsgatorna i Göteborg. Den unga konstnärinnan har tidigare utfört en uppmärksammad porträttbyst af skådespelaren Adolf Niska. — Pressfotobyrån.

Glöm ej Lapparna!

OROSFYLLDA VINDAR DRAGA OFVER vårt land och kanske svårare tider stunda, hjälp behöfs och anlitas öfverallt, bekymmersamt är det för många, så äfven för de ålderdomshem för fattiga lappar, som uteslutande få bero af frivilliga medel. — I Arjepluog finns ett sådant hem, där 10 gamla lappar äro intagna, alla oförmögna att försörja sig själfva och så gamla, att de ej längre kunna följa sina fattiga anhöriga i fjällen, det finns äfven de som stå alldeles ensamma. Svårt vore för dessa gamla, om de af brist på medel skulle behöfva lämna Hemmet, där de funnit en tillflykt i lifvets afton.

Därför vill jag ställa en bön till alla, som läsa dessa rader: sänd en slant, om än aldrig så liten, en gåfva hur ringa den än kan förefalla i dina ögon, här blir den ett strå till stacken. Gamla kläder äfvensom matvaror emottagas tacksamt, dock bör det sändas per post, enär det är 17 mil till närmaste järnvägsstation. Redovisning för influtna medel sker af biskop O. Bergqvist, Luleå, som är Hemmets grundläggare och under hvars adress äfven gåfvor kunna sändas.

Ålderdomshemmet för fattiga lappar, Arjepluog.

En hjältes likfärd.

FRAM ÖFVER STORMIGA SNÖFÄLT
skred
konungafärden.
Alltså bröts af sitt öde ned
han som kämpat mot världen.

Blek och stum han hvilar å bår,
sofvande hjälten.
Yrsnön hviner och vinden går
vild på de vida fälten.

Bräckt är viljan, som lyst en värld,
— timmen är slagen.
Hjälten sofver med brutet svärd,
trött efter nederlagen.

Slumra, hjälte, din griftegrund
bidar i fjärran.
Störst du stod i din ofärds stund,
smärtebelastad af Herran.

Bruse rikt, där din likfärd går,
furornas stämma!
Snart, efter långa, bittra år,
väntar dig hvilan där hemma — — —

BERTIL MALMBERG.

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH OSTMAN.
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - -
4:de upplagan nu utkommen.
30 tusen ex. Pris Kr. 5:50 inb.

Kungl. Hofjuvelerare
K. ANDERSON
Prima Nysilfver
Praktkatalog gratis och franco.
Stockholm och Göteborg.

Släktklenoden. Novell af Anna Wahlenberg.

EN GÅNG I MÅNADEN VAR DET SYmöte i socknen, då det syddes och stickades för missionen, allt under det någon resetalare eller annan person, som hade ordet i sin makt, höll föredrag öfver frågor af tankeväckande art. Möteslokal upplåts turvis i de förnämligare gårdarna, och på vårsidan var turen kommen till mor Bernas, som låg inom den lilla badortens, Sickleby, område.

Hon hade varit en kärngumma, mor Berna, men den höga åldern tog ju till sist ut sin rätt, och vid sina åttiofem år kunde hon inte styra om sitt hus som förr. Hon satt mest stilla och stickade i sin stora, stoppade länstol, och det var Hulda, sonhustrun, som skötte gården, hushållet och rummens uthyrning till badgästerna under sommaren. Äfven nu var det naturligtvis denna, som hade bestyret med förberedelserna till symötet. Och torr, knotig, kutryggig och framåtlutad som om benen i den ständiga brådskan hade svårt att hinna med öfverkroppen, snodde hon fram och tillbaka, ut i köket och in igen.

Mor Berna, som redan var snyggad till främmandet, satt i bästa, stora rummet i sin utflyttade länstol och tittade då och då upp till henne från stickningen.

Det syntes nog att inte Hulda var barn af storgårdsfolk, tänkte hon som många gånger förr, och det var just inte någon så särdeles hedersam sonhustru, som August fört i huset och lämnat kvar där, då han for ut på sjön för att aldrig komma igen. Gud vet, hvad han sett på henne. Vacker hade hon inte varit ens som ung, i en fiskarstuga hade hon vuxit upp, och hållning och sätt med folk var därefter. Annat don var det i henne, Berna. Hon tyckte sig se sig själf som flicka, rank och kavat som en storgårdstös anstår, och sedan, när hon blef gift och fick hus och hem att sköta, nog visste hon då att skicka sig, så det märktes att det var hon som höll i tömmarna. Arbetat hade hon nog också gjort, och det duktigt ändå, men aldrig på det sättet som Hulda. Det kunde väl göras utan att det såg ut som om man slafvade lifvet ur sig. Så där ja, nu tog det i låset ute i farstun. Dämpade röster hördes medan ytterkläderna lades af, och därpå stego gästerna in, nästan alla på en gång, ty man hade väntat därutanför på hvarann. Det var liksom en smula genant att komma ensam, och därför kom man i skock.

Mor Berna räckte hand och gungade fram och tillbaka i sin länstol, ty hon var fet och tung och litet slagrörd i benen, så hon hade svårt att stiga upp. Endast när resetalaren och pastorn kommo, gjorde hon ett försök att resa sig men sjönk strax ner igen. Och till och med när kaffet kom in satt hon stilla. Hon bara nickade åt alla håll, slog ut med händerna och bjöd: "Var så goa och håll till goa." Men det var Hulda, som serverade.

Pastorn hade, som sig borde, bjudits först, och tog nu för sig af doppet, som till undvikande af en fåfänglighetens täflan på symötena, lagstadgats till endast fyra sorter. Men medan han samlade dessa gudsgåfvor på tefatet betraktade han kaffekannan, ur hvilken Hulda hällde den rykande drycken i kopparna. Han hade sett den vid åtskilliga tillfällen förut men tröttnade aldrig på att beundra den.

Den var af blankskurad koppar. Kring det toppiga locket stod plåten upp i breda uddar, och på hvar och en af sina två väldiga, runda magar bar den ett hjärtformigt mässingshjärta, det ena med en inskription omtalande år och dag, när mor Berna och hennes man blifvit äkta makar, det andra prydt med deras initialer.

— Kära Hulda — sade pastorn — ni har då en riktig släktklenod i den där kannan. Den är ni väl allt litet stolta öfver? Eller hur?

Det stack till i bröstet på mor Berna, som satt tillräckligt nära för att höra pastorns ord. Skall nu Hulda tillräknas heder för släktklenoden? Hon stolt öfver den! Hade hon kanske något att göra med storgårdsfolket, från hvilket den var kommen? Hon, fiskarjäntan!

Men än värre stack det till i mor Bernas bröst, då hon såg hur förnöjt mysande sonhustrun upptog pastorns loftal öfver kannan och satte på sig en min så blygsam och tacksam, som om smickret gällt henne själf.

— Ja, nog kan det vara sant, — svarade hon och tittade upp till pastorn.

Mor Berna makade sig högre upp i stolen, knep hårdt ihop munnen och stickade så att stickorna smällde.

Så-å, Hulda erkände att hon var stolt öfver kannan, hon också. Hon tyckte sig ha rätt till det, tyckte sig redan ha del i sakerna här i huset. Hon gick väl och tänkte att snart skulle den där kaffekannan vara hennes, bara det blef begrafning i gården, så... Och sedan skulle hon skryta med den för alla som ville höra på och tala om hur länge den varit i släkten, och till sist skulle folk tro att hon själf var af storgårdssläkt.

Mor Berna hörde mycket litet af hvad som den kvällen pratades omkring henne, och meningen i resetalarens föredrag gick henne alldeles förbi, så tankspridd var hon, ty hon kunde inte få ifrån sig det oupphörligt uppdykande minnet af Huldas och pastorns konversation om kaffekannan. Det smälte inte bort så lätt, det minnet. Ja det smälte inte bort alls. Det satt fastgrodt och värkte till då och då.

En gång föll det henne in att hon skulle gå till handelsboden och sälja kaffekannan. Då skulle inte Hulda längre kunna kufva upp på den för att bli räknad till storgårdsfolket, dit hon inte hörde, ehuruväl hon varit gift med August. Hon var en ganska bra människa, Hulda, det vore synd och skam att säga annat. Hon var ordentlig och skötsam, och hon, Berna, fick sin passning, så god hon kunde önska den, men se, det hjälpte inte. Storgårdsfolk kunde Hulda aldrig bli för det. Och man ska aldrig sträcka sig dit man inte kan räcka. Hvar och en ska hålla sig på sin plats, och skillnad finns det på folk och kommer alltid att finnas. Men om kannan såldes, fick heller inte systerbarnbarnen i Amerika något godt af den.

Nå, hvad brydde hon, Berna, sig om dem? De kommo aldrig hem. De hade blifvit amerikanare och frågade hvarken efter gamla Sverige eller hvad däruti var, och om de fingo några slantar voro de bäst nöjda. Slantar voro för resten också bra att ha för henne själf. Ingen kunde veta, om hon inte behöfde dem, och i alla händelser voro de så trefliga att titta på, när de förvandlats till siffror i postsparbanksboken. Hon reste sig, linkade ut i bästa rummet och fram till skänken där kannan stod. Men det gick inte att besluta sig för att ta ner den. Den sken så vackert, där den stod. Och så var det inte roligt att tänka på hvad handelsman skulle säga. Han kunde ju rent af tro att hon kommit på obestånd om hon sålde kannan. Och så skulle det ryktet gå omkring i hela socknen. Nej, det fick väl vara, så länge.

Och våren gick och sommaren kom, och med den badgästerna. Det blef lif och rörelse i Sickleby, och när mor Berna satt vid fönstret i sin stoppade stol kunde hon se hvilken förändring, som försiggått med den lilla trekantiga planen därutanför. Människor promenerade ständigt öfver den, men de stannade också, ty den var garnerad med kärror och stånd fulla af salubjudna varor. Där fanns hemväfda dukar och förkläden, där fanns leksaker och korgvaror, där fanns bär af alla slag. Och en morgon hade den kringresande kopparhandlaren, som brukade besöka trakten ett par gånger om året, också utställt sina artiklar på trekanten.

Han hade radat upp de antika kopparbunkarna och kopparflaskorna och kopparkittlarna på den lilla träbänken, som annars var afsedd för de promenerande, och gjorde ganska goda affärer med badgästerna. Men somliga stunder på dagen var han försvunnen, och då var han ute och gjorde uppköp.

En morgon, när mor Berna satt ensam hemma, knackade det på den olåsta dörren, och vid hennes "stig in", var det just kopparhandlaren, som klef öfver tröskeln.

— Kan just undra om kära mor har några kopparkärl att sälja, — frågade han.

Berna släppte stickstrumpan i knäet. Var det inte som en skickelse att han kom, den där karlen?

Hon svarade först hvarken ja eller nej, men när mannen envisades, steg hon upp, linkade bort till skänken och kom tillbaka med kaffekannan. Och fem minuter senare var både den och kopparhandlaren sin kos, och Berna satt åter i sin stoppade stol med någonting klirrande och klingande i sina händer. Men detta var icke strumpstickorna utan åtta kronor och femtio öre i blankt silfver.

Så snart Hulda kom hem sträckte hon åt henne alla dessa vackra mynt.

— Se där, — sade hon. — Ta sparbanksboken i lådan och gå till postmästarn och sätt in dem. Jag har sålt kaffekannan.

Hulda kastade en blick bort till skänken och såg den tomma platsen. Det var verkligen sant. Kannan fanns där inte.

— Jaså, moster har sålt kannan, — var allt hvad hon sade, i det hon tog emot pengarna.

Hon var inte dum, Hulda. Hon förstod mycket väl att det var för hennes skull kannan blifvit såld. Moster tyckte om att då och då visa att det var hennes hus och att hon gjorde med sina ägodelar hvad hon ville. Och nu hade hon väl sett hur mycket Hulda satte värde på den där "släktklenoden", som pastorn kallat den. Därför skulle den bort. Hon, Hulda, var inte värdig att få den. Det var ett sting till de många hon redan fått under sin långa tjänstetid här i huset, där hon betraktats mera som piga än som sonhustru. Men om moster hoppades få se någon verkan af stinget, skulle hon allt gå miste om den glädjen.

Och hon sprang där som vanligt i sina sysslor, kutryggig och flink och sparade hvarken på ord eller omtanke för den gamla svärmodern, som hon visste satt och passade på att få se en min af grämelse. Men allt emellanåt tittade Hulda ut genom fönstret för att spana efter kopparhandlaren, som köpt kannan. Hon hade nämligen fått en idé. För drickspengarna sommargästerna gifvit henne, skulle hon köpa igen släktklenoden

Pellerins Grädd- och Växt-Margarin
ersätta det finaste mejerismör.

midt för näsan på moster och sätta den tillbaka på dess förra plats på skänken. Det skulle bli hennes hämnd. Mannen dröjde emellertid så länge att hon måste gå ut i alla fall för att hinna sätta in Bernas 8,50 innan banken stängdes. Och där, på postsparbanken, träffade hon tre grannhustrur, som pratade i munnen på hvarann.

— Kära hjärtandes, — skreko de så fort de fingo syn på henne, — tänk att ni sålt er rara kaffekanna!

Hulda lät dem veta sammanhanget och fick då höra vidare nyheter. Kopparhandlaren hade mött en badgästfru, som bodde i Nilla Ens gård, och den frun hade köpt kannan för tolf kronor. Tänk, ett sån't spektakel!

Så var då hoppet om återköp slut för Hulda. Men för grannhustrurna var det inte slut på saken för det.

När frun, som bodde hos Nilla En, morgonen därpå satt i sitt rum och hvilade sig efter badet, knackade det på dörren och in steg en liten gumma, som på det ödmjukaste bad om lof att få se på den inköpta kaffekannan. Det var en kanna, som hela socknen var god vän med, ty man hade ju så många gånger serverats kaffe ur den. Och nu ville man så gärna ta afsked af den, eftersom den skulle bort från trakten.

Badgästfrun blef helt rörd och road, och den lilla gumman fick både se och lyfta på kannan och berätta dess historia. Men sedan den lilla gumman gått kom en ny liten gumma, som också ville ta afsked af kaffekannen, och efter henne en tredje, en fjärde, en femte och en sjätte, ehuru fördelade på flera dagar. Frun började nästan tycka att afskedstagandet af kaffekannan blef något besvärligt, och när den sjunde lilla gumman anmälde sig höll hon på att snäsa af henne. Men hon hade inte hjärta till det, ty den som nu stod i dörren såg så rädd och förlägen ut, som om hon blott med stor självöfvervinnelse vågat sig dit.

Det var en kutryggig och torr liten människa, stämplad med det hårda arbetets märke, och hennes bön om att få se på kannan lät ytterst försagd. Det var Hulda, som fått reda på folkvandringen till kaffekannan, och nu äfven dristat sig åstad.

Och så fick hon då se på kannan. Men hon pratade inte som de andra utan stod alldeles tyst medan hon lyfte på den och sakta vände den åt alla sidor. Och hennes händer darrade, så att badgästfrun märkte det.

— Har ni också blifvit serverad kaffe ur den där kannan? — frågade hon.

— I trettio år har jag serverat ur den själf, — svarade Hulda.

Nu kunde hon inte längre hålla tillbaka tårarna, utan måste torka bort dem med förklädessnibben. Badgästfrun fick veta hvem hon var, och hur hon gått och passat på kopparhandlaren, för att köpa skatten tillbaka, men blifvit förekommen. Och nu tackade hon så mycket för att hon åtminstone en gång till fått se den kära släktklenoden.

Badgästfrun stod och stred med sig själf. Hon tyckte mycket om den originella kaffekannan och hade gladt sig åt att få göra alla sina bekanta afundsjuka öfver ett sådant fynd. Men det skulle ju bli en bismak i glädjen att tänka på den stackars lilla bondkvinnan, som skulle sitta där och sörja den. Och till sist segrade hennes goda hjärta, och hon lade kannan i Huldas famn. Hulda fick ta den för hvad badgästfrun betalt för den.

Så lycklig som Hulda nu var, när hon bar hem den hade hon väl knappast varit i hela sitt lif. Släktklenoden var hennes, bara hennes! Hon kände sig plötsligt som upptagen i den förnämliga storgårdsfamiljen, i hvilken hon blifvit ingift, men som hon aldrig riktigt känt sig tillhöra förrän nu.

Hemkommen smög hon sig på tå in i bästa rummet, satte kannan på skänken och stod en lång stund stilla och bara beundrade den. Men så spratt hon till. Mor Berna hade rört på sig därinne hos sig. Skulle hon komma utlinkande?

Och hastigt stack Hulda kannan under förklädet och sprang ut och gömde den längst in på hyllan i en garderob. Hennes hämndeplaner hade med ens tagit ett snöpligt slut. Hon visste inte hvarför, men hon kunde inte trotsa mor Berna och låta henne se att det nu var hon, som rådde om släktklenoden. Och under resten af sommaren, hela hösten och långt in på vintern stod kannan i garderoben. Strax efter jul blef mor Berna sängliggande sjuk. Och det var så illa med henne att hon själf började tänka på sin hädanfara och allt ondt hon gjort. Och en dag skickade hon bud på pastorn för att han skulle tala religion med henne. Pastorn kom, satt drygt en halftimme inne hos henne och steg sedan in i köket till Hulda.

— Stackars mor Berna, hon har en sådan oro, — sade han. — Jag har försökt lugna henne, men jag tviflar på att det lyckats. I synnerhet plågar det henne att hon gjort en sådan orätt mot Hulda, säger hon. Hon skulle aldrig ha sålt er präktiga kaffekanna.

— Hm, mumlade Hulda, under det hon mycket noga torkade sina händer.

— Jag har lofvat henne att göra mitt bästa för att utforska hvad det var för en badgäst, som köpte den af kopparhandlaren, så kunde jag sedan skrifva och fråga om hon vill låta köpet gå tillbaka — fortsatte pastorn. — Vet Hulda något om hvart den kom?

Ur Huldas små ögon sköt en snabb, misstänksam blick, som dock knappast snuddade vid pastorns ansikte. Hon tyckte inte om hans inblandning i saken. Om nu mor Berna menade att hon borde haft kannan, så var det ju bra som det var att hon hade den. Och hon försökte så godt hon kunde att inte förråda sig.

Men det var svårt att värja sig mot pastorns alla frågor. Efter ett par minuter hade hon trasslat in sig. Efter ännu ett par minuter hade han fått kännedom om kannans hviloplats på garderobshyllan, och nu dröjde det inte länge förrän han med prästerlig myndighet öfvertygat henne om hennes plikt att utlämna den till tröst för den stackars sjukas oroliga samvete. Dock skulle det ställas så till att mor Berna icke fick veta något om Huldas köp.

— Ty får hon den upplysningen, — sade pastorn — är jag rädd att det minskar hennes glädje öfver att kunna godtgöra sin orätt mot Hulda, som hon nu sörjer så mycket öfver. Och det blir på det viset också roligare för Hulda att ta emot kannan af henne.

Hulda tittade litet undrande på pastorn. Var han verkligen så säker på att hon skulle få kannan? Nå, som präst borde han ju veta allting bättre än andra. Och i så fall var ju allting godt och väl.

Kaffekannan togs fram, paketerades och lackades. Och några dagar därefter kom pastorn åter på besök, tog det stora paketet och gick in till mor Berna.

Nu skulle hon se hvad han hade med sig åt henne. Och så löste han upp snörena och tog bort papperen och där stod den vackra kannan och lyste framför henne.

— Herre Gud — sade mor Berna, satte sig upp i sängen och knäppte ihop händerna, ty så glad blef hon och pastorn tackades tusen gånger för allt besvär och hans utlägg för tillbakaköpet blefvo betalda, och kannan kom på sin förra hedersplats på skänken. Men det allra bästa var att glädjen tycktes ha gjort ett rent underverk med mor Berna. Efter ett par dagar steg hon upp, och en vecka senare satt hon åter med stickstrumpan i sin stoppade stol. Det var alldeles vid det gamla igen. Och om en månad kunde hon till och med hålla ett nytt symöte hemma hos sig.

Men när Hulda vid detta tillfälle hällde upp kaffet ur den vackra kannan gjorde hon det med säkrare hand än förut, och någonting liknande ett leende låg öfver hennes knotiga ansikte. Visserligen hade hon ännu inte fått kannan, såsom pastorn spått henne, men när hon nu en gång ägt den kändes det som hade hon redan del i den, och Berna skulle väl inte ännu en gång vilja göra henne orätt.

Hade hon tittat sig om skulle hon dock kanske blifvit litet ängslig, ty det var med underliga blickar mor Berna följde hennes skridande från kopp till kopp. Det var en granskning och ett vägande i de där blickarna, och de voro af alldeles samma art som de, hvarmed Berna följt henne under ett föregående symöte.

I början på sommaren hände det något besynnerligt i huset. När Hulda en förmiddag kom in i bästa rummet var släktklenoden åter försvunnen från skänken. Och då hon förskräckt sprang in och talade om förhållandet för mor Berna, förklarade denna att hon ställt undan den. Det såg så skrytsamt ut att till hvardags ha en sådan där pjäs stående på parad.

Hulda sade ingenting, men hon sökte. Hvar kunde moster ha ställt den? Hon sökte i skrubbar och garderober, under sängar och soffor, i byråar och i klockfodral. Hon sökte på vindar och i källare, hon sökte i veckor och i månader, men utan resultat.

Så på senhösten blef mor Berna åter sjuk. Och nu kunde hvar och en se på henne att hon inte hade långt kvar. Pastorn skickades efter äfven denna gång, och då han steg in reste sig Hulda, som suttit vid hufvudgärden för att lämna honom ensam med den sjuka. Men mor Berna tecknade åt henne att stanna.

— Nu ska jag tala om för er en sak, — sade hon. — Jag har sålt kannan igen.

Och utan att se på pastorns förvånade ansikte och Huldas bestörta fortsatte hon med matt och afbruten men fullkomligt lugn röst:

— Se, den passade inte för Hulda. Det hade jag ju sett förut, men nu har jag sett det ännu noggrannare. Hon är inte af sådan släkt som vi här från gården, och därför hör hon heller inte ihop med kannan. Och i somras, när kopparhandlaren kom och tittade i dörren fick han ta den. Men pengarna för den ska hon få, för en trogen och skötsam och god och reäl människa är hon, och pengarna passar nog bra ihop med henne.

Och gumman stack sin rynkiga, osäkra hand under kudden och drog fram en gammal skinnpung, som hon öppnade så fumligt att en hop silfverpengar rullade ut öfver täcket.

— Ta dem, ta dem — sade hon till Hulda.

Och när denna, van att lyda, plockat upp dem alla, lade mor Berna sig stilla på rygg och slöt ögonen.

— Så, nu är jag lugn — sade hon — för nu har jag gjort det rätta.

Och nu låg hon där helt nöjd och väntade på döden.

Men Hulda gick ut och grät bakom dörren. Och när pastorn kom efter och sökte trösta henne med att de vackra ord mor Berna talat om henne voro mera värda än alla kaffekannor i världen, grät hon bara än värre.

Hon hade hellre tagit släktklenoden än alla vackra ord i världen.

LITTERATUR-REVY. II.

Birger Mörners nya bok Bråvallahus är framför allt en lättläst volym. Under rubriken roman kan den icke inordnas — det är snarare en samling skisser med historisk tidsfärg, personerna dyka upp och försvinna innan man hinner fånga dem, ett händelsemoment drager förbi och i samma stund ens intresse hunnit stadga sig kring detsamma, har bilden förflyktigats för att ej återkomma vidare. — Boken börjar med Griparnes historia borta i Carl IX:s tidsålder, fortsätter med deras ättlingar Stjernfeldtarne, som bilda den andra delen och föra oss fram till förra århundradets midt, för att i den tredje sluta med klangen af nyårsklockorna, som ringa in det 20:de århundradet. En gammal släktklenod, Griparnes kedja, samt godset Bråvallahus och dess romantiska råttor, som pliktenligt visa sig så snart någon af släkten skall dö, utgöra så att säga basen, på hvilken det historiska familjesceneriet står uppfördt. Den första boken gömmer ett par minnesvärda kapitel om den sköna Sigrid Svanehielm, kapitel som med sin blandning af saga och verklighet ha ett Selma Lagerlöfskt drag. Det är från och med dessa sidor intresset för Bråvallahus helt vaknar hos läsaren för att i boken om Stjernfeldtarne, enkannerligen, i de kapitel, som utgöra stiftsfröken Jacquette Stjernfeldts memoarer, bli varmt och lefvande. Dessa små dagboksanteckningar, hvilka rymma hela lifsöden och äga en fängande charm i fråga om stämning och stil, utgöra skildringens höjdpunkt.

Tredje boken, Griparnes arf, röjer däremot en betänklig afmattning till skada för helhetsintrycket. Violinspelaren i München och hans bröstsjuka dotter föra ovillkorligt tanken till något sentimentalt tyskt oljetryck, och sidorna om Magnus Vandraren verka besynnerligt rapsodiska och godtyckligt tillkomna. Men en del af det som syndas i tredje boken bör kunna tillgifvas förf. för hvad han åstadkommit af vacker och besjälad skildring i de båda föregående.

Mathilda Malling är äfven i år färdig med en herrgårdsroman om Stjerneska familjen; nu heter den Madeleines hem och bär som de förra Albert Bonniers förlags stämpel. För dem, som häfda meningen, att en roman skall handla om fint folk för att kunna läsas, bör Madeleines hem vara som klippt och skuren. Det är idel förnäma människor, som gå ut och in på det skånska godset, och såväl glädjen som sorgen dofta parfym och bete sig comme il faut. Men det är ändå som förgjordt, man vill dem platt ingenting; dessa personers inbördes affärer och känslor gå en förbi, och när den snälla Madeleine i sista kapitlet lämnar make och hem för att möta sin lefnadslycka i främmande land, så känner man sig en smula misslynt på författarinnan, emedan hon i dessa pappersbristens tider behöft hela 300 sidors svängrum för sin magra fantasiprodukt.

Den engelka humorn har icke vansläktats sedan Thackerays och Dickens oförgätliga tid. En Chesterton, en Jerome m. fl. draga försorg om den värdefulla substansens fortvaro. Ett namn bland nya engelska humorister med god klang är William J. Locke, hvars berättelse Jaffery nu föreligger i en ledig öfversättning af Emelie Kullman på Fr. Skoglunds förlag. Frisk fabuleringskonst och en säker karaktärsteckning utmärka skildringen, som man läser med spänning och sympati.

*

Våra föräldrar och farföräldrar läste på sin tid med förtjusning J. M. Crusenstolpes historisk-romantiska skildring Morianen med dess fyndiga intrigväfnad af fakta och diktade händelser, och de njöto icke minst af den lifliga stilen, som aldrig brast i fråga om glans och uddighet. Denna romantiska tidsbild af det Holstein-Gottorpska huset äger förvisso makt att intressera också nutida läsare, och till deras tjänst utger nu det Bonnierska förlaget en ny, med ypperliga reproduktioner efter samtida gravyrer utstyrd upplaga. Af verkets sex delar föreligger i närvarande stund den första komplett och de öfriga torde icke låta vänta på sig. — En annan serie historiska romaner är Axel Lundegårds ståtliga Människoskildringar ur historien, hvilka börjat utgifvas i en charmant bibliofilupplaga af den för sina smakfulla boktrycksalster välkända förlagsfirman Bröderna Lagerström. Axel Lundegårds historiska romaner tarfva ingen rekommendation, de ha redan intagit ett hedrande rum i vår litteratur och den skola de behålla.

Serien utgöres af nio band, af hvilka de tre första, unionstrilogien, omfatta Drottning Margareta, Drottning Filippa och Drottning Cilla. Därnäst följer Struensee, i fyra delar, och slutligen Sturz och Stormfågeln. — Konstnären Arthur Sjögren, med sin förmåga af nobel boksmyckningskonst, förser arbetet med de dekorativa utsirningarna. Verket tryckes endast i 550 numrerade exemplar och hvarje band betingar ett pris af 10 kr. Litteraturvännen har här tillfälle att rikta sitt bibliotek med en värdefull bokskatt och samtidigt bidraga att åt författaren skänka ett års arbetsfred, som han behöfver för fullföljandet af nya verk.

Krigsårens värsta parasiter, gulascherna, ha i Henning Berger funnit sin första historieskrifvare. Hans nya bok Gulaschbaronerna ger en orienterande inblick i de värda herrarnes lefverne sådant det i närvarande stund uppenbarar sig i Köpenhamn. Skildringen är alltså högaktuell, och att just Henning Berger lockats af ämnet förvånar ej. Det jagande, brusande, nervspännande lif, som föres vid branten af en afgrund och består af djärfva affärskupper, vildt lättsinne, grofva skurkstreck och en vanvettig njutningslystnad, måste inge denne författare lust att röra om i häxkitteln. Hans snabbt och skarpt fixerande skildringskonst har här fått en värld att tumla om med, som lämpar sig förträffligt för hans moderna skaplynne. Den rent affärsmässiga sidan af gulaschlifvet har han dock näppeligen rådt med; det är alltför dunkelt återgifvet för att läsaren skall kunna få någon föreställning om jobberiets mullvadsgärningar. Termerna finnas i rikt mått, men de lyfta ej ridån, afslöja ingenting af den osunda affärskroppens muskelspel. Däremot känner man med nöje igen Henning Bergers hvassa etsnål, då det gäller att rita upp scener och situationer, att i några hastiga briljanta drag skissera en familjeidyll, en krogstämning, ett storstadsstråks myller, ett Scala-sceneri, en gulaschfest o. s. v. Då lefva hans människor och läsaren ryckes med af den impulsiva rytmen i författarens konst. Men där finnes ännu något mera: en egenartad och fängslande poesi, hvars strålar genomskimra flera af bokens partier och göra den till ett diktverk. —

Om någon skulle bedja mig ge anvisning på en nyutkommen rolig bok, af hvilken man på samma gång kunde lära något, blefve mitt svar utan betänkande: Moderna eskimåer af Ossian Elgström. Den unge konstnären-författaren företog nämligen sommaren 1915 en resa till Västgrönland för att studera de grönländska sagorna och myterna och samla stoff till deras konstnärliga framställning, och det är resultatet af den färden, som nu föreligger i en rikt illustrerad volym från Albert Bonniers förlag.

Författaren reste hufvudsakligast i egenskap af artist — etnografi, topografi, biologi och allt annat vetenskapligt sysslade han blott med i den mån det tjänade hans konstnärliga syften, han iakttog med sina sinnen, "de sunda fem", skref och ritade som det föll sig och lefde i öfrigt det mest oförfalskade eskimålif på de olika boplatserna, som om han själf varit en grönländare med en grönländares primitiva instinkter och förmåga af omedelbart uppgående i polarsommarens alla lifsmöjligheter.

Hans skildringar äga också omedelbarhetens stämpel. Humorist och realist som han är ut i fingerspetsarna, har han i sin bok återgifvit scener och karaktärer af en blodfullhet och en drastisk vildhet, som ena gången utlösa ett hjärtligt skratt, en annan gång en rysning hos läsaren. Ej mindre expressivt verkar illustrationsmaterialet — dessa snabbt nedkastade teckningar af infödingarna i deras dagliga id, deras dräkter, deras bostäder o. s. v. fägna ögat genom sin originella hållning. Där finnas också skisser utförda af eskimåerna själfva, som ange hvilken egenartad artistisk begåfning åtskilliga af dessa isens och norrskenets söner sitta inne med.

En sällsam stämning af hednamyt och modern kultur i brottning med hvarandra fyller snart sagdt hvarje sida af Ossian Elgströms reseskildring och sådan den är, är den en af höstens mest uppfriskande böcker.

I detta sammanhang faller det sig lämpligt att omnämna ett par andra Grönlandsböcker, utkomna på P. A. Norstedt & Söners förlag, nämligen den danske författaren Knud Rasmussens Öfver Grönlands inlandsis och Nomadblod, den förre öfversatt af Axel Nihlén, den senare af Axel Ahlman.

Ur dessa volymer tala jaktens, djurlifvets och den skrämmande jökelvärldens patos. Flera af kapitlen ha novellens form och motiven, liksom själfva den stilistiska framställningen, äga stundom en tragisk höghet. Ett par skildringar som exempelvis Dödsvandraren och Isbjörn i Nomadblod förtjänade att bli klassiska.

Bengt Berg har på P. A. Norstedt & Söners förlag utgifvit ett nytt verk Sällsynta fåglar, hvaraf föreligga skildringar om Långnäbban, Kärrdoppingen och Svarttärnan. Den outtröttlige fågelkännaren och varmhjärtade diktaren, ty Bengt Berg är skald och ornitolog i oupplöslig förening, har i detta arbete tagit till orda för att bidraga till kännedomen om enstaka sällsynta svenska fåglar och i önskan att väcka allmänhetens intresse för dem, så att deras utrotande af den framträngande odlingen möjligen må förekommas. — Den som tilläfventyrs inte är fågelvän borde ej kunna undgå att bli det vid läsningen af Bengt Bergs böcker om hans kära befjädrade medvarelser i tillvaron. Det finns så mycken ömhet, förståelse och skarpsinne i hans sätt att berätta om fåglarna och deras dagliga färd, och samtidigt som han ger oss den finaste fågelpsykologi, frammanar han också landskapets egen själ och förbinder den med det bevingade folket i myr och mad. För en så upphöjd agitationsform borde äfven den krassaste egennytta ge tappt.

Af samme författares ypperliga Tåkern, en bok om fåglarnas sjö föreligger nu en förkortad upplaga, hvilken bör kunna påräkna en vidsträckt publik.

E. H—N.

*

En ny bok af Elin Wägner.

Släkten Jerneploogs framgång af Elin Wägner. Stockholm, Albert Bonniers förlag. Man kan lägga många synpunkter på Elin Wägners nya bok, kalla den en skildring af svenskt samhällslif i skuggan af kriget eller en realistisk historia om partikampen, belyst inifrån, men det är bara ett ord, som fyller måttet då det gäller själfva kärnan af Släkten Jerneploogs framgång — den är en bok om rättfärdighet. Den handlar om en landshöfdingsfamilj i en medelstor

KEJSARSKIFTET I DUBBELMONARKIEN

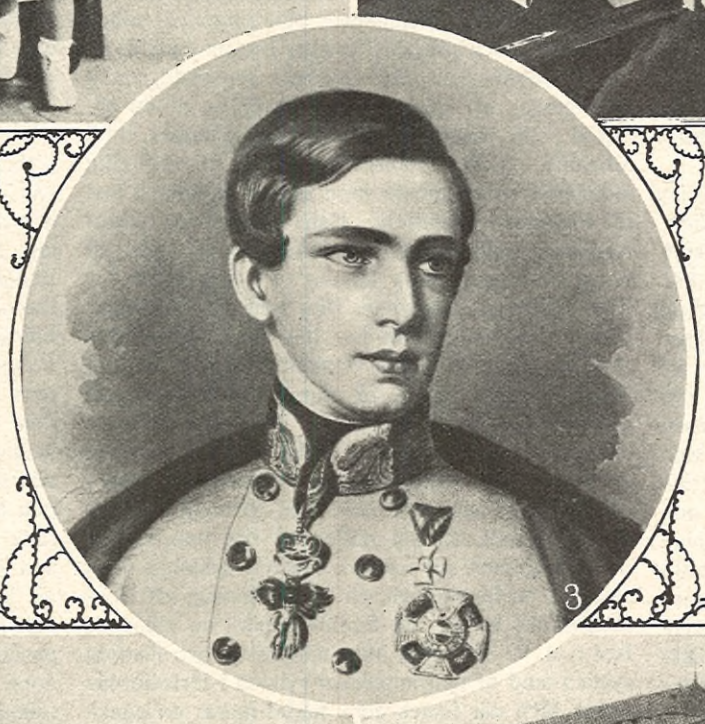

1. Den nya kejsarfamiljen: kejsar Karl Franz Josef och kejsarinnan Zita med deras barn. 2. Den bortgångne kejsar Franz Josef. 3. Ett ungdomsporträtt af kejsar Franz Josef. 4. Slottet Schönbrunn utanför Wien, där den gamle kejsaren slutade sina dagar. 5. Nya Hofburg, kejserliga slottet i Wien. -:-

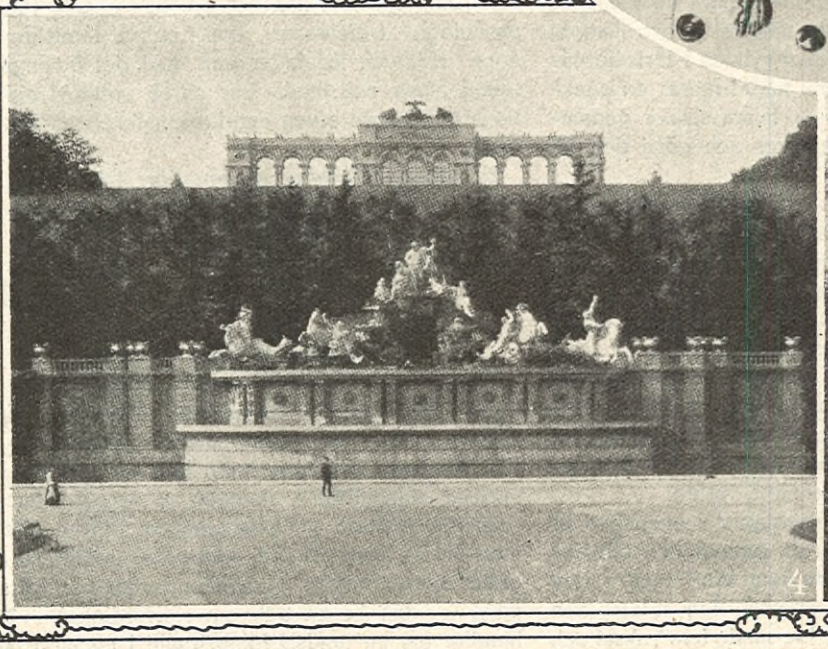

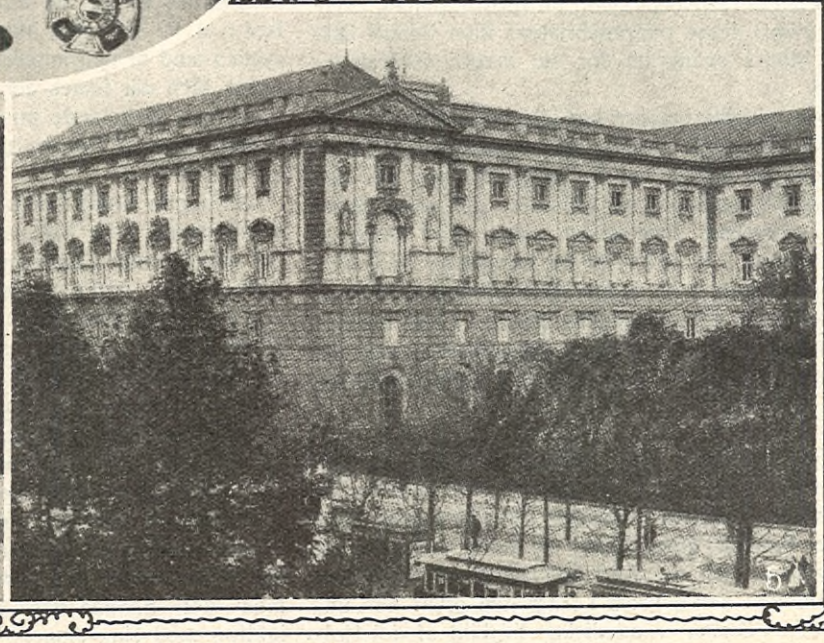

Svenska Journalistföreningens första kongress

samlades i Stockholm lördagen den 25 november under ordförandeskap af redaktör Gustaf Berg. Många viktiga frågor diskuterades på detta möte, vid hvilket äfven norska och danska journalister voro representerade. Därför var det också helt naturligt att samarbetet mellan Nordens journalister skulle afhandlas. Något beslut i denna angelägenhet fattades ej, men kongressen uttryckte sina sympatier för saken och beslöt att sända en representant till Norsk Pressforbunds kongress i januari 1917.

Från förhandlingarna må vidare nämnas förslag om dyrtidstillägg åt journalister, om volontärers aflönande efter en viss lärotid m. m. Vidare antogs nya stadgar för föreningen och en centralstyrelse valdes med följande sammansättning: hrr J. E. Rosendahl, Sigfrid Hansson och K. Lundegård, med hrr J. Löwenthal, Hj. Gustafsson och Knut Falk som suppleanter, samtliga i Stockholm. Revisorer blevo hrr Karl Andersson, Wilhelm Strömberg och Goth. Jacobsson, Stockholm, med hrr Magnus Wester och S. Appelberg, Stockholm, som suppleanter. -:- -:- -:-

Gruppbild af kongressdeltagarne. I medaljongen. Från vänster: Redaktör Vendelboe, Danmark, redaktör Dahl, Norge, och biografcensor redaktör G. Berg, kongressens ordförande. — W. Lamm foto. -:- -:-

Nya ordstäf.

Sitter lyckan vid bordet, står olyckan vid dörren.

Godt samvete träffas hemma, ondt flyr egen tröskel.

Bortväg är lång, hemväg kort, dock är vägen densamma.

Hittadt gods är ditt, hittas ej ägarn.

Hvila och id i hvar sin skål,
då pekar vågens nål mot mål.

Ny i gård vill mästra gammal, men gammal vet bättre.

Fjär är bättre än när i okändt lag.

Af Fredrik Nycander.

Ringa ting är stort, i rättan tid gjordt.

Vis tror ej vind och löfte.

Bortskämdt barn slår fostraren hårdast.

Kort är till brott, långt till bot.

Vek viker för viljans välde.

Struntprat tiger, när stormen talar.

Stort äger ej den, som äger så mycket, att han ej vet hvad han äger.

Litet vet den mycket tror sig veta, något vet den som lär.

Slö blir släp, smetas i smutsen, rask står rosig vid målet.

Egyptisk fris, utförd af Gabo Falk vid dansföreställningen å Auditorium. Goodwin kamerabild.

G. Magnusson: Ofning. Etsning. O. Ellqvist foto.

Renässansdans, utförd af Einar Nerman och Gabo Falk vid dansföreställningen å Auditorium. Goodwin kamerabild.

svensk stad, där de politiska partistriderna, som föregingo krigsutbrottet plöjt djupa fåror och och skiljt samhällets medlemmar från hvarandra. Landshöfdingskan Jerneploog är en politiker af rang i de förhållanden där hon blifvit ställd och hon lyckas rädda åt sin släkt ett arf, som en af dess medlemmar i sin excentricitet testamenterat bort till en icke närskylld, en specerihandlerska som heter Ingar Gunnarsson. Det är om denna Ingar Gunnarson boken egentligen handlar. Hon äger denna hjärtats medfödda bildning, denna säkra takt, som hvarken förvärfvas eller fördärfvas genom uppfostran, och framför allt en brinnande tro på att rätten skall segra i världen öfver våldet och makten. Hon är naiv i sin förtröstan på att kvinnorna skola förmå lyfta världen ur sin bana, om de endast hålla samman, hon väntar och hoppas trots allt, genom de missräkningar som lifvet ger henne i rikt mått. Det strålar värme från denna Ingar Gunnarson, som är dömd att vika för släkten Jerneploog i dess segertåg till större makt och härlighet. Ingar är af bondesläkt, af en seg tåga, som icke nås af de yttre motgångarna. Äfven under de personliga sorgerna står hon rak i ryggen, såsom vid den ende sonens oväntade död på fältmanövern vid krigsutbrottet och under moderns långa pröfvande sjukdom. När man slutat boken har man lärt sig hålla af Ingar och önska henne all framgång i det kooperativa företaget bland stadens arbetarhustrur. Men på samma gång tycker man nästan en smula synd om familjen Jerneploog trots deras lycka i hvad som rör detta jordiska. De äro så vanlottade på verkliga värden.

Elin Wägner har i sitt nya arbete samlat en hel del af de senaste företeelserna, hon har genomträngt det skiftande och famlande, som hvilar öfver den allra nyaste tidens ansikte och fäst dess verkliga drag på papperet. Hon har med sin lätta, flytande och konkreta stil gifvit oss en underhållande skildring, men på samma gång ett djupt lifsdokument. Det finns visserligen i boken bipersoner och scener, som kunde varit klarare och mindre skuggspelsartade, men det finns också i gengäld sådana figurer som Ingars mor, den gamla bondkvinnan, och kammarherren Jerneploog med sin skepsis, som döljer ett varmt mänskligt sinne. Elin Wägner har icke tappat bort sin förmåga att roa, men på samma gång ljuder grundtonen djupare i hennes verk.

ETH. K.

*

Nanna Lundh-Eriksson, Sveriges drottningar 1531—1860. (Magnus Bergvalls förlag) afser att ge en serie historiska kvinnoöden af mera karaktäriserande beskaffenhet än hvad vår historiska litteratur i allmänhet beflitar sig om. Syftet är berömvärdt och författarinnan har gått lyckligt i land med sin uppgift. Hon har klokt undvikit att ge en mera djupgående psykologisk bild af sina hjältinnor, utan följt de historiska aktstyckenas meddelanden och på deras grundval i en enkel men liflig stil berättat episoder ur de respektive drottningarnas lif, samtidigt som hon naturligtvis ej försummat att inordna dem i de bestämmande historiska händelsernas ram. Ett antal väl reproducerade porträtt pryder arbetet, som utom i en häftad edition, föreligger i en inbunden upplaga à 6 kr. och en smakfull lyxupplaga à kr. 7: 50.

Prenumerera på Idun för år 1917!

Vi tillåta oss göra vår ärade läsekrets uppmärksam på att tiden nu är inne för prenumeration på Idun för nästa år. Densamma bör ej uppskjutas, enär det eljes torde inträffa att vid årsskiftet uppstår afbrott i expeditionen. — Prenumeration kan verkställas såväl å posten som genom bokhandeln och hos våra öfriga kommissionärer samt direkt å Iduns expedition.

Afviga och räta.

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes.

XIV.

(Forts.)

MEN HUR GÄRNA JAG ÄN VILL VARA rik och få sörja så mycket jag orkar, så ville jag inte byta med dem, för alla deras röda pengar, det kan jag försäkra.

I går, när konsulinnan Fristedt åkt ner till station för att möta sin syster fru Bergman och tåget som vanligt var försenadt så kom majorskan Åkerblom och fröken Björkebladh upp och då de hörde att de icke kommit hem ännu, så sade de att de ville stanna tills dom kom, för de ville så gärna hälsa på fru Bergman och förresten öste det ner ute, som vanligt, så det var nästan omöjligt att ta sig fram. Jag satt som alltid i lilla blå kabinettet och sedan de varit inne och hälsat, satte de sig i salongen, men glömde att stänga dörren.

Naturligtvis föll talet på den brännande frågan och jag kunde inte annat än lyssna allt hvad jag orkade.

— Om jag bara kunde begripa hvar han fått alla sina pengar ifrån. I julas var han då alldeles bottenskrapad, det vet Jörgen bäst, för han var uppe och bad henne hjälpa sig, sade fru Åkerblom. Och han tror alldeles säkert att Roberts haft ett finger med i den där s a l v a r s a n h i s t o r i e n, — och en massa andra gulaschsvindlerier, fast det inga bevis finns mot honom.

— Ja, men n å g r a pengar måste man väl ha — att börja med och han var ju, som du nyss sade, alldeles utan på nyåret och här fanns ju ingen som ville hjälpa honom — så det är nog bara prat, tyckte fröken Björkebladh.

— Prat, det är visst inte prat, för nu sägs han vara så godt som miljonär. Det är väl underbart — och mer än olyckligt för Gudruns skull. För fattig som han var, hade han aldrig vågat sig fram på detta fräcka sätt. Att helt enkelt fria till en annans hustru, åberopande sig på äldre rättigheter och att dessutom bevisa detta med bref, där hon, innan hon råkade sin man, lofvat att bli hans hustru närhälst han ville, det är så att man kan bli sjuk. Och under tiden är mannen i Amerika för några affärer så angelägna, att han inte kan släppa dem.

— Kunde man bara få något bevis mot honom, fortsatte fru Åkerblom ifrigt, och få honom fast för att ha fört ut exportförbjudna varor eller någonting sådant, så kanske att alltsammans skulle kunna räddas ännu. I fall Gudruns man alls vill veta af henne efter detta. Men det är väl knappast troligt att han är en sådan mes.

— Mes — nu riktigt darrade fröken Björkebladhs röst, det minsta han är af allt, så är det en mes. Men just därför att han är en man och en gentleman, så är h a n den första att inse att det är synd om den lilla vilsegångna stackarn. Och säkert är att han inte har någonting allvarligt att förebrå henne — sedan hon blef hans hustru.

— Nå men innan —?

— Det är inte godt att veta. Men då var hon ju nästan ett barn — och männen — hur många i n n a n ha inte de att se tillbaks på — och de som råkar ut för Henrik Roberts är att beklaga — inte att döma.

Hon är då väl för märkvärdig, den där Julia Björkebladh, jag undrar om hon skulle våga skrifva det där, men det gör hon nog, för hon bryr sig aldrig om hvad människor säga. Men nog måste väl man och kvinna ändå dömas olika. Hvarför är ju inte godt att säga. men i mitt enfaldiga hjärta tycker jag att det är som om kvinnans brott drager ner hemmet mycket mer än mannens och det blir ju så konstigt med barnen — om det blir några.

Genom att mina tankar gick sin egen väg kom jag alldeles ifrån hvad de talade om där inne och då jag just skulle till att försöka följa med igen, så kom konsul Fristedt in till mig, direkt från tamburen, och jag förstod med detsamma att det var något särskildt han ville.

— Kan Lina komma ner till mig på kontoret ett slag? sade han mycket lågt for att det inte skulle höras dit in och så gick han.

Jag ruskade fnaset af mig och borstade till mig lite, så fort jag kunde, och så kilade jag ner med hjärtat i halsgropen. Hvad kunde han vilja mig? När jag kom in på kontoret, så låste han dörren i lås och bad mig sitta ner i en stor länstol. Och som om jag haft vax i knäna smalt jag ner på ytterste stolkanten. Så gick han fram till mors chiffonier med alla inläggningarna i och tog fram ett skrynkligt papper.

— Säg, Lina, hvad är detta? frågade han, och satte det alldeles under näsan på mig.

Vet ni hvad det var? Jo, det där papperet hvilket jag letat så mycket efter, där jag, som Fingal bad mig, hade skrifvit ner halsbandshistorien och om skuggningen i Stockholm. Konsuln hade helt nyligen hittat det inklämdt mellan ett par lådor och nu ville han att jag skulle berätta a l l t jag visste.

Han var så ifrig att han riktigt skakade, medan hufvudet hela tiden runkade på hans tjocka hals, och jag var precis som bara luft för honom.

När jag berättat alltsammans, äfven hvad jag s å g i Guldängen och h ö r d e i Rotundan, för nu var det inte värdt att tiga med någonting längre, så sade han: — Kan hon ta detta på sin ed?

Å Herre Gud hvad jag blef rädd, men jag sa att det kunde jag.

— Har hon några vittnen?

— Ja, rockvaktmästaren minns kanske att jag bad att få låna rocken för att laga den och kallskänkan, om hon är kvar, att hon gaf mig nål och tråd. Och så källarmästaren förstås, som jag bad titta efter i damrummet om inte halsbandet kunde ligga där.

— Det är bra, sade han och började gå af och an på golfvet med steg så tunga att hela rummet sviktade. Då jag reste mig upp för att gå så rungade han ett: — S i t t n e r! så att jag sjönk ihop till ett ingenting i den stora stolen igen. Medan jag med fasa tänkte på alla hemska saker jag nu skulle bli utsatt för. Polisförhör och konfrontation och allt hvad det heter, och så vet en ju att vittnena alltid bli behandlade som om det vore de som begått brottet och att de där advokaterna kan svänga allting rundt, så att det till sist kanske blefve så att det var jag som tog halsbandet. Nog hade jag det svårt förut, men detta var då sannerligen det värsta som nu kunde hända mig, för min heder är ju det enda jag har kvar i lifvet och nu fanns inte heller Fingal där för att försvara mig.

Och då började tårarna rinna den ena för och den andra efter, men då konsuln efter en evighets promenad, fast det var kanske inte mer än tio minuter, gick till telefon och först ringde upp Roberts och sedan Gudrun, som han märkvärdigt nog genast träffade hemma, så stannade mina tårar af i häpenheten.

Hvad var väl meningen? Hade jag kunnat bli mer rädd än jag redan var, utan att dö, så hade jag blifvit det. Roberts kom först och han såg så bister ut som den gröne själf, fast när han fick se mig — så blef han lite blekare. Men flott som alltid var han och hans öfverlägsna sätt att hälsa på konsuln

och att inte alls hälsa på mig var det fräckaste jag någonsin sett. Jag blef så arg att jag alldeles glömde min ångest.

När Gudrun kom, var det han som gick emot henne, alldeles som om han varit hemma där, kysste henne på hand och sade: — Din far önskar tala med oss, Gudrun. Hvarför i vittnes närvaro — och detta vittne till — det må han själf förklara.

Då skulle ni sett! Konsuln blef alldeles blodröd, stackare, jag trodde rakt han skulle få slag och han slet upp stärkkragen så att knappen flög långt under soffan.

— Hvarför, det är just hvad jag skall förklara, röt han med en rosslande och oigenkännlig röst, så drack han ett stort glas vatten och så kom det ungefär så här:

— Nu är det jag som har ordet, kom i håg det. Jag är, det vet ni, en enkel man och en handlingens man — orden däremot har jag aldrig haft i min makt lika lite som min hustru och mina barn. Och hvarför? Jo, därför att jag alltid haft en sådan sabla respekt för ordet, både i skrift och i tal och för hvad folk kallar bildning. Men det är ta mig tusan slut med det. Nu är det min tur att ta bladet från munnen och säga hvad jag tänker om en del herrskapsfasoner.

Så snöt han sig så att det lät som en jordbäfning, medan Gudrun stirrade på honom som om hon aldrig sett honom förr, och det undrar jag inte på. Och så fortsatte han: — Jag tänkte alltid att om mina barn fick den bästa skolundervisningen, de dyrbaraste lektionerna, god och stärkande mat och det finaste umgänget i stan, allt det som jag fick sakna, så var det allt som behöfdes. Jag var verkligen själf för anspråkslös — ett ord som säkert inte finns i herrskapets ordbok — för att tro att jag skulle kunna ge mina barn goda råd och uppfostran så som mina föräldrar gaf oss bröder — för det var ju det enda de hade att ge. Men nu ser jag att jag handlat som en nattmössa och en idiot och att penningens och bördens bildning aldrig kan ersätta hjärtats.

Här blef han hes igen och det lät som om gråten inte var långt borta, hvarför han tystnade och gick ett slag fram och tillbaka på golfvet.

— Du, Gudrun, har alltid varit min stolthet, mitt lifs fåfänga och därför är det inte till dig jag vänder mig i detta utan till — honom där.

Det sista sade han med en sådan ton af förakt att Gudrun sprang upp som en stålfjäder. Men båda herrarna hejdade henne på en gång, och konsuln påminte henne om att nu var det han som hade ordet.

— Genom detta, som jag fann härom dagen i den här chiffonieren, hvilken Lina Börjesson var snäll och lät mig få i vintras, har jag fått förklaringen på den där mystiska halsbandshistorien. En förklaring, som ni nu båda kan få del af.

Så läste han upp det alldeles så som jag skrifvit det samt tillade att jag äfven muntligt bekräftat saken och att, om så påfordrades, äfven kunde skaffa vittnen. Först såg Gudrun ut som om hon rakt ingenting förstått, så häpen och handfallen var hon.

— Henrik, du menade ju inte att ta halsbandet? Jag såg när det föll och också när du kastade näsduken öfver det, men jag trodde bara att du gjorde det för att, i villervallan som blef, få tillfälle att tala med mig och lämna mig det där brefvet utan att någon märkte det. För jag hade ju vägrat att någonsin tala ensam med dig mer och sagt att alla dina bref skulle jag skicka tillbaka oöppnade. Jag trodde att det var du som lade det på toalettbordet i damrummet och jag kan inte neka att jag tyckte att det var mycket — våga — vinna — bara för ett par ord och allra mest satte jag värde på att du ej alls låtsade om för mig hvad du hade gjort. Att Sy-Lina hade något med detta att göra hade jag inte en aning om.

— Hon förekom mig i sin beskäftighet — det är alltsammans, sade Roberts kort.

— Där ser ni! Gudrun såg på mig och sin far med en triumferande blick. Hvad nu den där skuggningen i Stockholm beträffar, så har jag reda på den också.

— Du menar hvad du fick höra den där kvällen i Rotundan, afbröt konsuln. Då kan jag tala om för dig att jag — tänk så hyggligt han sade att det var han — satt på en bänk alldeles i närheten och hörde alltsammans — och att — det märkligaste i den saken är — att jag vet att just samma historia händt en af mina affärsvänner — grosshandlar Brander. Han berättade den från början till slut för mig då jag var i Stockholm i våras. Både det där om egendomen han försålde och hur han fick pengarna öfver gränsen, som äfven allt det som stått i tidningarna och hur han strax efteråt reste ut igen för att hjälpa en af sina vänner men själf blef fast. Och han hör min själ inte till dem som går med lånta fjädrar och skryter med andras mandater, ty det är en hedersman från topp till tå.

— Ja, men det stod ju i tidningarna att Henrik blef fängslad där ute.

— Ja, det stod visserligen något om några "dunkla rykten", det är väl ingen konst att arrangera. Allra helst då man har särskild anledning att inte finnas hemma i sitt land — så är det både bra och bekvämt — hur det annars kan vara — att för tillfället sitta i fängelse i ett annat land. Men allt det där kvittar lika. Faktum är att Roberts historia är lögn och bedrägeri allt igenom. Att förhållandet till den där vackra ryskan, som han var ute och reste med, var af helt annat slag än han lät påskina för dig, att jag har så godt som alla bevis som behöfs i mina händer i denna stund och att jag, vid allt som heligt är, bedyrar att om inte han, Henrik Roberts, lämnat Östervik inom tjugufyra timmar och Sverige inom åtta dar, så kommer jag att anmäla honom för polisen. Jag medger att detta är fegt handladt af mig — ja inte ens rätt — men både för Sveriges skull, vi ha minsann så mycket fult att uppvisa ändå och för familjens — jag vill inte gärna ha Gudrun med i den byken — så måste jag låta udda vara jämnt för denna gång. Men tills Henrik Roberts lämnat landet, kommer jag att behålla Gudrun som min fånge i detta rum under Lina Börjessons vård.

— Det har du inte rätt till — du tycks inte minnas att jag är Patriks hustru.

— Nej, inte är det jag som glömt — men du. En fullmakt från honom kabelvägen är inte omöjlig att få — och till dess handlar jag på egen risk.

— Naturligtvis reser jag inte, sade Roberts.

— Valet är fritt. Jag har alla handlingar klara att lämnas in. Således i morgon klockan två — om du ännu finns kvar i Östervik. Och så en sak till — — —

Konsuln öppnade sitt kassaskåp, tog ut ett kuvert och ref sönder det i tusende bitar, kastade in dem i kakelugnen och tände på. Under det att papperet flammade upp och kolnade ner, sade han med låg, hård stämma: — Det där var mitt testamente, Gudrun, och nu svär jag äfven, att om du på ett eller annat sätt kommer att tillhöra Henrik Roberts, så kommer jag med varm hand att ge bort allt jag har. Lefvande eller död, kommer jag icke att lämna er ett enda öre. Ni kan ju försöka att lefva på den såpbubbelsförmögenhet, som Roberts nu sitter inne med — om ni har lust.

— Jag går, sade Roberts till Gudrun, men du vet att jag kommer igen och den här inspärrningen skall jag nog sätta P för, tillade han hånfullt. Tog sin hatt och skulle just gå utan att alls låtsas om oss andra. Men i dörren vände han sig om och mätte Gudrun långsamt från hufvud till fot med en blick, som kom en att känna kalla kårar tvärs igenom.

— Jag vet inte hvad jag skall tro, sade hon lågt, fast han inte alls frågat någonting.

Då gick han.

Genast han gått så pekade Gudrun på dörren med en sådan där kunglig gest, ni vet, och sade kallt och hårdt:

— Nu anhåller jag att få bli ensam. Någon bevakning behöfs inte. Jag lofvar att stanna här så länge som det behöfs.

Utan att svara gick konsuln fram till skrifbordet och tog en dolk och en sådan där oläck revolver som han alltid har liggande där och gjorde ett tecken åt mig att följa honom. Därpå låste han dörren på yttersidan och gaf mig nyckeln. Medan Gudrun såg ut genom fönstret som vi inte alls funnits till. När vi kom ut i den mörka tamburen, så stödde sig konsuln mot väggen som om han varit nära att falla omkull.

— Tänk om konsuln skulle gå hem till mig och hvila en stund, sade jag, det var visst mina första ord på en hel timma. Här är nyckeln och det där, jag pekade på revolvern och dolken, kan konsuln väl gömma här ute någonstans.

Då log han ett matt leende, stoppade in mordvapnen i ett lite skåp, tog min nyckel och sade: — Kom efter om en timme eller så, så få vi talas vid. Men säg ingenting till någon. Och så gick han med uppslagen rockkrage, för stärkkragen satt och slank utan knapp.

Till konsulinnan sade jag, som aldrig annars narras, att jag plötsligt fick en sådan rasande tandvärk att jag rusade bort till doktor Stilenberg, ett namn som passar honom utmärkt, för alla damer tycker att han är så stilig, och att jag fått någon bedöfning som måste tas bort om en timme — så vi fick väl räkna half dag. Tänk bara om hon vetat!

Vet ni, det som rörde mig mest var att konsuln inte hade ett enda förebråelsens ord för henne, för sin hustru, som väl felat minst lika mycket som han hvad barnen beträffar. Jag undrar om Gudrun tänkte på det — och om hon ämnar hoppa ut genom fönstret.

När jag kom hem till mig, en timme senare, så låg konsuln och sof på föräldrarnas gamla nersuttna mahognysoffa och ingenting hade han lagt under fötterna. Medan Halta-Lovis smög omkring och såg ut som om hon höll på att dö af bara nyfikenhet.

Redovisning för Iduns insamling för "Fredskronan".

Lista A. 185. D:r Gerda Kjellberg-Romanus, Stockholm 1: —, Fr. Jennie Johansson, Kalmar 1: —, fru Linnéa Rosengren, Malmö 1: —, fr. Ellida Sundblad, Arbrå 1: —, fr. Vendela Kaijser, Arbrå 1: —, fr. Hilda Andersson, Kjeflinge 1: —, fru Julia Norlander, Mölltorp 1: —, fr. Gunhild Norlander, Mölltorp 1: —, Frida Landsort, Mölltorp 1: —, Gustava Svanström, Graninge 1: —, fr. Ina Bladh, Vimmerby 1: —, Hilma H. Vara 1: —, Onämnd, Vara 1: —, fru Alma Hällqvist O. Tranemo 1: —, fru H. Wallin, Howitzvej 14, Köpenhamn 1: —, O. von Post 1: —, H. Holmberg 1: —, M. Sjöström 1: —, E. Berglind 1: —, G. Mattson 1: —, Strånäset, Bomsund, Anna Kallin, Bruket, Graninge 1: —, Olga Francke, Hälsingborg 1: —, Sofia Jönsson Sösdala 1: —, E. K., Stockholm 1: —, Summa kronor 24: — öfverlämnade till Svenska sektionen af Internationella Kvinnokommittén för varaktig fred, Stockholm.

IDUNS JULNUMMER

har utkommit.

Ur det gedigna och intressanta innehållet må anföras bidrag af förf. *Carl Larsson i By, Selma Lagerlöf, Johan Nordling, Ellen Key, Elin Wägner, Marika Stjernstedt, Sven Lange, Sigfrid Siewertz, Bo Bergman, Hildur Brettner, Harald Wägner,* m. fl. *Drottning Victorias "Solliden".* Rikt illustrerad skildring. Illustratörer: *Edv. Berggren, Victor Andrén, Brita Ellström, Lydia Skottsberg, Bertil Lybeck, Axel Wallert.* Omslag i tre färger af Lydia Skottsberg.

Till salu i boklådor och tidningskontor.
Pris: 1 krona.

Julnumret utdelas till IDUNS prenumeranter i midten af december.

Recept å Kornflingekubbar af Svalöfs Kornflingor.

2 hg. smör
1/2 kkp. socker
2 hg. kornflingor
70 gram hvetemjöl
2 tsk. bakpulver

Beredning: Smöret röres med sockret, tills det blir hvitt och pösigt. Kornflingorna tillsättas. Mjölet blandas med bakpulvret och inarbetas sist. Degen rullas ut i fingertjocka stänger, som skäras ungefär 5 cm. långa och gräddas vackert rostgula i medelmåttig ugnsvärme.

JACOBSONS AFFÄR
FIRMAN ETABLERAD 1832.
HANDARBETEN, TAPISSERI M. M.
— Välkänd. — Välsorterad. —
24 B Grevturegg., vid Tattersall.

Behagliga och välgörande äro

GAHNS

runda tvålar:

Lavendeltvål
Hafremjöltvål
Tallbarrstvål

KOKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 3—9 DEC. 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmings-à-la-daube med kokt majonnäs och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Drottningsoppa; gös à la Soto Mayor med champinjonsås och potatis; oäkta savarin med hasselnötskräm.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillpölsa; kaffe eller te. Middag: Grilјeradt buljongskött med potatispuré; mannagrynsvälling.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; fattiga riddare med sylt: kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Korngrynskaka med smält smör och lingonsylt; blåbärssoppa med klimp.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt korngrynskaka (rester fr. tisdag) med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Biffpaj; rabarberkräm med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; blandad låda med smält smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; grahamsvälling med fruktkompott; nudelkroketter med svampsås och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kastanjepuré med ostkrutong; blomkålssufflé med musslinsås och potatisblommor; äppelcharlotte med vaniljsås.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hatregrynsgröt med mjölk; gratinerad sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Kåldolmar med potatis; äggmjölk med skum och skorpor utan jäst.

RECEPT:

Drottningsoppa (för 12 pers.):

1 ungt höns, 3 1/2 lit. ljus buljong, 2 msk. smör (40 gr.), 6 msk. mjöl (60 gr.), salt, cayenne. 3—4 äggulor.

Beredning: Hönset ansas på vanligt sätt, får ligga i vatten 12 tim., torkas väl och kokas i buljongen, tills det är mört. Bröstköttet lossas då från skrovet, som lägges tillbaka i buljongen och får koka ytterligare 1 tim. Köttet skäres i små, avlånga bitar och lägges i soppskålen. Buljongen silas, skummas och mätes — bör vara 3 lit. Smör och mjöl fräsas 2 min., buljongen spädes på, litet i sänder, och får koka under rörning 5 min. Soppan afsmakas med kryddorna. Äggulorna slås upp och vispas i soppan, som därefter hälles öfver köttet i soppskålen.

Gös à la Soto Mayor (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. gös, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 tsk. finhackad rödlök, saften af 1/2 citron, 2 msk. matolja. Till panering och stekning: 1 1/2 dcl. mjölk, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 3 msk. hvetemjöl (30 gr.). 2 hg. flottyr.

Beredning: Gösen fjällas, rensas, sköljes, torkas ryggbenet skäres bort, dock så att hufvud och stjärt få sitta kvar. Gälarna och fenorna klippas bort och fisken gnides in med saltet och hvitpepparn, lägges på ett fat och beströs med löken. Citronsaften och matoljan blandas väl och hälles öfver fisken, som får ligga 2 tim., hvarunder den vändes 2 ggr; löken tages därefter noga bort. Saltet smältes i mjölken, fisken doppas däri och vändes i mjölet. Flottyren upphettas i en liten långpanna, gösen lägges i, stekes vackert gulbrun på båda sidor och lägges på sugpapper, så att flottyren får rinna af. Den upplägges på servett eller tårtpapper, garneras med stekt persilja och vackert skurna citronskifvor och serveras med champinjonsås samt pressad potatis.

Oäkta savarin (f. 8—10 pers.). 2 ägg, 150 gr. socker, 30 gr. smält smör, 130 gr. hvetemjöl, 1 1/2 tsk. bakpulver, (5 gr.) 1/2 kkp. gräddmjölk.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor. Sockerlag: 250 gr. socker, 2 1/2 dcl. vatten, 1 dcl. vin eller 1 1/2 msk. arrak.

Beredning: Äggen och sockret röras kraftigt 20 min., därefter tillsättas det smälta men afsvalnade smöret, hvetemjölet, som bör vara väl siktadt med bakpulvret, och gräddmjölken. Smeten omröres väl, hälles genast i smord och brödbeströdd kransform och gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 35 min., eller tills kakan vid prof med vispkvist kännes torr. — Af sockret och vattnet kokas en klar, simmig lag, som tillsättes med vin eller arrak. — Kakan uppstjälpes, formen fylles till hälften med sockerlag, hvarefter kakan genast lägges i och får stå, tills den sugit i sig all lag. Savarinen stjälpes ur formen, upplägges på flat glasskål med tårtpapper, fylles med hasselnötskräm och garneras med vispad grädde.

Grilјeradt buljongskött. Se Iduns kokbok n:r 661.

Nudelkroketter (f. 6 pers.). 1 dcl. sönderbrutna nudlar eller fina makaroner (52 gr.), 3/4 lit. vatten, 3 gr. salt, 20 gr. smör.

Stufning: 30 gr. smör, 40 gr. mjöl, 2 dcl. mjölk, 1 dcl. tunn grädde, 1 ägg, 1/2 msk. rifven parmesanost, salt, socker.

Till panering: 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1/2 tsk. salt, 1 tsk. matolja, 1 1/4 dcl. finstötta skorpor.

Tillkokning: 3/4 kg. palmsmör eller kokossmör.

Beredning: Nudlarna påsättas i kokande, saltadt vatten tillsatt med smöret, och få koka mjuka omkring 20 min. De upphällas i durkslag, få afrinna och finhackas. Smör och mjöl fräsas 2 min., mjölken och grädden spädas på, och såsen får koka 5 min. nudlarna iläggas. Stufningen afredes med äggulan och afsmakas med osten och kryddorna. Stufningen utbredes på ett flatt fat, smort med smör, bestrykes med litet smör för att ej torka och får kallna. Massan delas därefter i mindre delar — hvarje del bör väga omkring 45 gr. — hvilka rullas aflånga på mjölat bakbord. Kroketterna doppas i det uppvispade ägget, blandat med matoljan och smaksatt med kryddorna, rullas därefter i de stötta skorporna och får ligga 1 tim. att hårdna. De kokas gulbruna i hett växtsmör och läggas på gråpapper att afrinna. Serveras med svampsås och potatis.

Kastanjepuré (f. 6 pers.). 1/2 kg. oskalade kastanjer, 1 lit. vatten, 60 gr. smör, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1 lit. växtbuljong, salt, soja, närsalt, 2 msk. madera.

Beredning: I kastanjernas spetsiga ända skäres ett 1 1/2 cm. djupt kors, hvarefter de läggas i kokande vatten och få koka 2 min., så att skalen släppa. Det yttre så väl som det inre skalet aftages därefter, medan kastanjerna äro varma, annars fastna skalen lätt. De påsättas i det kalla vattnet, 40 gr. af smöret tillsättes och kastanjerna få koka, tills de äro fullkomligt mju-

Behagligaste och effektivaste afföringsmedel är Apoteket Vasens Laxérmarmelad för stora och barn. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

D. B. C.
Flytande Putskräm
för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt
Fabrikanter: Berch, Bäcksin & C:os A.-B.
GÖTEBORG.

FAXIN
Bästa putsmedel för alla metaller.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grund. 1850 **Karlstad** Telefon 218
är Värmlands största och äldsta tidning.

SINGER
ÄLDSTA MÄRKE
BÄSTA SYMASKIN

Mellin's Food
är bästa kraftnäring för svaga, klona barn i alla åldrar. Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

Kvinnligt yrkesregister.
Hemmens värderade uppslagsbok.
De ungas rådgifvare vid valet af lefnadskall. Erhålles i boklådorna samt å Kv. Yrkesregisters expedition **Hamngatan 5 A,** Stockholm. Pris 1: 50, porto till landsorten 20 öre.
En välkommen julklapp.
Klipp annonsen!

RIS
är det mest använda av alla näringsmedel på jorden.
Miljoner
människor i de tropiska länderna livnära sig nära nog uteslutande av ris och besitta likväl en outtröttlig arbetskraft och uthållighet.

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige
meddelar försäkring för pensioner till efterlefvande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med 4,5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

Mellersta Skåne
Den mest spridda och bäst underrättade tidningen i provinsens mellersta del.
Ojämförligt största spridning inom Frosta, Färs och Gärds härader, inom Hörby köping och Eslövs stad.
Fördelaktigaste annonsorgan för lantbruksbefolkningen i dessa orter.

PARAMINT PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier
FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25
SÄLJAS ÖVERALLT
A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agra Yog-Margarin

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning säljes överallt

5,000 kr. Högsta vinstvärde i Norrlandslotteriets
4:de dragning den 5 December.

1,125 vinster värda	kr. 42,605	Silveruppsättning, 10 d. matsilver m. m.	kr. 1.200
Över 70 vinster från 5,000—100 kr.		Konstverk	„ 1,000
Lägsta vinstvärde 15 kr.!		Herrumsmöbel	„ 700
Bland vinsterna märkas:		Sängkammarmöbel	„ 700
Bouppsättning till 4 rum och kök: matrum, herrum, sovrum, frurum, kök	kr. 5,000	Kaffeservis, silver	„ 500
Större motorbåt	„ 2,000	Skrivbord, skrivstol, bokhylla	„ 400
Mindre motorbåt	„ 750	Herrpäls	„ 300
		Orgel, silveruppsättn. dyrbara vävnader m. m.	

Lott à kr. 3:50, omsättningslott à ***kr. 3:25*** från ***Lotteriets Exp., Hernösand.***

Största vinstmöjligheter — Gediga vinster.
Jämtslöjds-Lotteriet
Jämtslöjds, förening för kulturella mål, Östersund,
permanenta
varulotteri med ***4,000*** vinster årligen
Tolv första vinsterna valfria.
IX Dragning 15 December.

1:sta vinsten à 2,000 kr.	2:dra vinsten à 1,000 kr.	3:e vinsten à 500 kr.
a) Bouppsättning för 12 personer.	a) Pianino.	a) Herrpels.
b) Häst och Rissla med fäll och hud.	b) Vardagsrumsmöbel.	b) Äkta bordsilver.
c) Möbler till 3 rum.	c) 2 kor och 1 separator.	c) Linneutstyrsel.
	d) Äkta sälskinnskappa.	
	e) 1:ma Thébord med servis.	

Övriga vinster i prislägen 500 à 5 kr.

Lottpris 2 kr.
Lottsedlar rekvireras från Jämtslöjds-Lotteriets Expedition, Östersund.
Se vinstlistan!

Lejon
Vantar & Strumpor
ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

ka, då de passeras genom hårsikt. Resten af smöret fräses med mjölet 2 min., purén och buljongen tillsättes och soppan får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med salt, soja, närsalt och madera. Serveras med ostkrutong.

Blomkålssufflé. Se Iduns kokbok n:r 60.

FRÅGOR

ENHVAR LÄSARE AF IDUN ÄGER rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera alllmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 271. Skulle någon — erfaren och förtrogen med dylika saker — af Iduns stora läsekrets vilja vara god och svara mig på följande frågor: Min son tänker ingå giftermål, men har ett barn med en annan flicka och därför undrar jag, om han äger rätt att ingå detta giftemål, samt om han kan undvika att meddela barnets moder därom? Kan barnets moder förhindra giftermålet, äfven om det blir borgerlig vigsel?

Beate.

N:r 272. Yngsta syster som är 24 år är döfstum, har sedan hon genomgått Bollnäs döfstumskola, vistats i hemmet ensam med föräldrarna, som båda äro gamla och i små ekonomiska omständigheter. Hon är frisk och kraftig och deltager i hushållsgöromål. Som hon ej kan göra sig förstådd i hemmet, då föräldrarna ej kunna teckenspråket, blir hennes själslif outveckladt och försummadt. Frågas om det finns någon anstalt eller förening, som intresserar sig för döfstumma eller hvart skall man vända sig för att få någon hjälp i detta fall.

Bekymrad syster.

N:r 273. Undertecknad, som bor på landet, har halfva dagen ledig och som jag väl behöfver en extra inkomst, frågas om det finns någon affär i Stockholm, eller några andra städer och större samhällen, som köper virkade spetsar, eller som lämnar ut arbeten som kunna förfärdigas i hemmet. Tacksam för svar.

Inga.

N:r 274. Skulle någon af Iduns läsare vilja vara af den godheten och ge mig uppgift på några praktiska skolor för flickor, helst i södra Sverige, t. ex. i det bördiga Skåne.

Tacksam 20-åring.

N:r 275. En öfveransträngd postföreståndarinna, som användt sina små besparingar till att hjälpa sin familj, som behöft hennes understöd, har nu inga medel att söka hjälp hos läkare och ta en tids ledighet, beder att någon lyckligt lottad må bereda henne ett par timmars arbete dagligen af något slag, som kan inbringa en liten förtjänst för att sedan få en tids hvila.

Utarbetad.

N:r 276. Vill Ebon eller någon annan förståndig råda mig till hvad jag skall göra.. Jag har en dotter, 17 år. Hon är praktisk och duglig i det husliga, har lätt för musik och med vacker röst. Ser »bra ut» och är rar och omtyckt af alla, men hon har ej »läshufvud». Måste på grund af klenhet och öfveransträngning sluta flickskolan, i den småstad där vi bo, i 6 klass. Finns det något yrke hon kunde lära? Hur skulle det passa med bokbinderi? Är det något lönande? Är det svår och dyrbar kurs? Eller för mycket ansträngande? Vore det någon idé att lära stenografi? Hon har efter slutad skolgång tagit lektioner i språk. Gif ett godt råd åt

»Evys mamma.»

N3:r 277. Vore mycket tacksam om någon af Iduns läsekrets kan gifva anvisning på ett bättre hem, där en 54-årig frisk, bildad änkefru kan få verksamhet, då hon äger blott en otillräcklig pension. Äger goda betyg om duglighet i hvarjehanda. Har annonserat utan resultat. Tacksam för svar till

»Bekymrad».

N:r 278. Jag vänder mig härmed till någon af Iduns läsare och ber om upplysning i taxerings- och deklarationsfrågor. Jag har i år deklarerat för en inkomst af 1,320 kr. Härå har jag yrkat afdrag 1) för förra årets kommunalskatt (140 kr.!) samt 2) för ett periodiskt understöd åt min mor, 120 kr. samt 3) för lifförsäkringspremien 67 kr. I flera år har jag yrkat på samma afdrag men de beviljas aldrig. Har hört att man åtminstone vid taxering till kronoskatt får göra dylika afdrag. När jag häromdagen fick kronodebetsedeln är jag taxerad till 1,000 kr. inkomst. Således intet afdrag i år heller. Hur skall jag bära mig åt att få rätt till afdrag, hur bör jag deklarera, eller hur bör jag gå till väga. Gif mig ett råd någon som förstår!

Självförsörjande kvinna.

N:r 279. Jag är 18 år och anställd på min fars kontor. Trifs inte att vara hemma utan vill ut och lära mig något. Har genomgått 5 kl. i läroverk samt en del specialkurser. Kan någon af Iduns läsare råda mig till hvad jag skall göra? Kan inte alls räkna på någon hjälp hemifrån.

»Plikttrogen».

N:r 280. Klen nygift fru i ungmorstankar, vore mycket tacksam för uppgift å god bok i ämnet. Finns verkligen inget medel mot de obehagliga kräkningarna.

Ensam.

N:r 281. Är snart 32-årig änkefru för gammal att gå igenom en barnmorske- och sjukvårdskurs? I annat fall hur lång är kursen? När börjar den? Fordringar? Afgift? Tacksam för råd och upplysningar är

Intresserad.

(Forts.)

BREFLÅDA

RED:S BREFLÅDA.

Karna Puke. Tycker ni inte själf, att det är synd om den arma pyrolan, som måste ge ifrån sig en sådan mängd filosofiska betraktelser?

»Regis». Den varma känslan räcker inte till att öfverskyla den svaga versen.

Fritz S—t. Nej tack, den poesien är oss för banal.

Försäljning af Lotter
till
"DE GAMLAS DAGS"
Amerikanska Lotteri
pågår å nedannämnda ställen, öppet 10 f. m.—8 e. m.

Norrmalm:
Herkulesgatan 8. ("De Gamlas Dags" Byrå)
Nordiska Kompaniet.
Hamngatan 28, (Viléns Tapisseriaffär).
Drottninggatan 44, (Affärssystem).
Vasagatan 42

Östermalm:
Strandvägen 7 a (Landelius konditori).
Birger Jarlsgatan 16, (Nordings Parfymaffär).
Karlavägen 61, (Antikvitetshandeln).

Söder:
Götgatan 15 och 31.
Hornsgatan 47.

Staden:
Västerlånggatan 78, (Ernst Vinbergs Eftr.).

Kungsholmen:
Kungsbroplan 2, (Cigarraffären).
Scheelegatan 1, (Bergs Pappershandel).

Vasastaden:
Odengatan 55, (Odenplan, Lundbergs).

OBS.! Lotternas pris från 1 öre till 1 krona.

Extraförtjänst till Jul
kunna de Damer erhålla som vilja sälja sina Väfnader, Handarbeten, Leksaker, Småbröd, Konserver, Vildt m. m. genom
Husmödrarnes Centralförmedling, Brunnsgränd 6, Sthlm 2.

Billigt kaffe
kan erhållas genom att själf rosta en »kaffetillsats», som är både billig, god, närande och sockerbesparande. Mycket omtyckt! (ej råg) Prof och beskrifning sändes mot 60 öre i frimärken, adr. »Husmor», Karlstad p. r.

Nytt arbete av en 1:a pristagarinna i Idun.

En bok om lidandets problem:

VINGAR

Av *Ester Nennes.* Pris kr. 2: 75.

»Nu har jag äntligen fått tag i en ny bok sådan som mitt folk behöver och vill ha» ropade glädjestrålande en människa, som brukar samla arbetande kvinnor från verkstäder och fabriker till förströelse och vila... Boken var Ester Nennes' »Vingar».

E. F. i Hertha.

Förf. har lyckats ge en det tysta lidandets historia på ett enkelt och fullt acceptabelt sätt.

Svenska Dagbladet.

Ibland når förf. mästerskapet både i fråga om tankeskärpa och intuition... Boken är en gåfva till alla, emedan den så att säga famnar alla sociala spörsmål i livets djupaste problem.

Hertha Nilsson i Landskrona Tidn.

Den som kämpat med sorgens makter skall av hjärtat tacka för denna berättelse. Den rör sig inte i livets periferier eller leker med ytans krusningar, den pejlar själars djup.

Gustaf L—n i Ungd. Veckopost.

Det är något av »Sursum corda!», som vibrerar genom denna bok, vilkens läsning det är en glädje att oförbehållsamt kunna rekommendera. Den hör till det bästa av nyare svensk originallitteratur.

Teol. d:r Oscar Bensow.

En udmerket bok. Selve forfortællingen er særvoren og overmaade interessant — der er en vacker, en daarende historie.

Olof Hoprektstad i Bergens Tidende.

I varje bokhandel och från

J. A. Lindblads Förlag, Uppsala.

Julbocken kommer

till barnen med julklappar och sprider glädje och solsken över allas anleten. En mängd varor lämpliga som julklappar återfinnas i vår stora praktkatalog, som på begäran sändes gratis, ej fraktfritt.

Åhlén & Holm,
STOCKHOLM.

En mycket originell, därtill en sällsynt själfull och intagande bok av en anonym förf.:

MIN PIERROT

Av Pierrots Mor.
Översättn. fr. engelskan av KARIN JENSEN.

En bok, som i sin på en gång friska och veka ursprunglighet överflödar av humoristiska detaljer, men starkast verkar den dock genom den oändligt vackra bild av moderskärlek som den tecknar med milda och likväl så strålande färger.

Pris 3: 75.

Stockholm, Fahlcrantz & C:o.

Den mest välkomna Julgåfva
en ung dam kan få, är en ask
tvättäkta Helios-Sol-färger
till dekorering af ljusa Klädesplagg såsom balklänningar, blusar, kragar, hättor, gardiner etc. Målningen är lätt att lära med hjälp af mitt undervisningshäfte och målningsprof för 55 öre frim. Läckraste färger i alla nyanser! Svenska Heliosdepoten, Maria Stenmark, Ljungsbro.

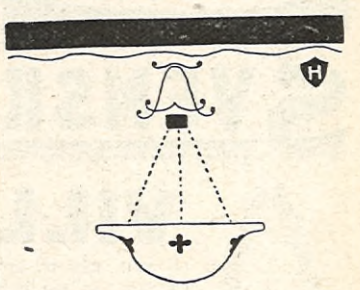

Konstgjordt dagsljus. Indirekt elektrisk belysning. Hela rummet jämnt belyst utan skuggor. Elegant, behagligt, välgörande för ögonen. Begär vår X-Ray broschyr N:o 3. Besök våra utställningslokaler.

Nordiska X-Ray Reflektor A.-B
Stockholm, Göteborg. Malmö.

Ungdomlig vacker hy till högsta ålder

Idealet är den fina matta teint som alltid åtföljer ett begagnande af rätt valda toalettmedel och därmed uppnådd skönhet. Inga rynkor, fräknar finnar, solbränna mera. Damer och herrar som sätta värde på bibehållandet av ungdomens vackra yttre, uppnå detta endast genom ett ständigt bruk av den enastående med utmärkelser i in- och utlanden belönade och berömda YVY-tvålen. För ömtålig hud är YVY-tvålen enastående värderad och lovordad av tusenden.

Borsta Edra tänder med Yvydol, som på en minut giver tänderna friskhet, skönhet och vällukt, befriar från vinsten och tandvärk, även som gula, gröna och svarta (även av tobaksrök angripna) tänder bliva bländande vita.

YVY-tvålen och YVYDOL erhållas i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS
Tekn. Fabrik, Ystad.

Det bästa hvetemjölet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walskvarn

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 49. KVINNOR UR VÅR HISTORIA.

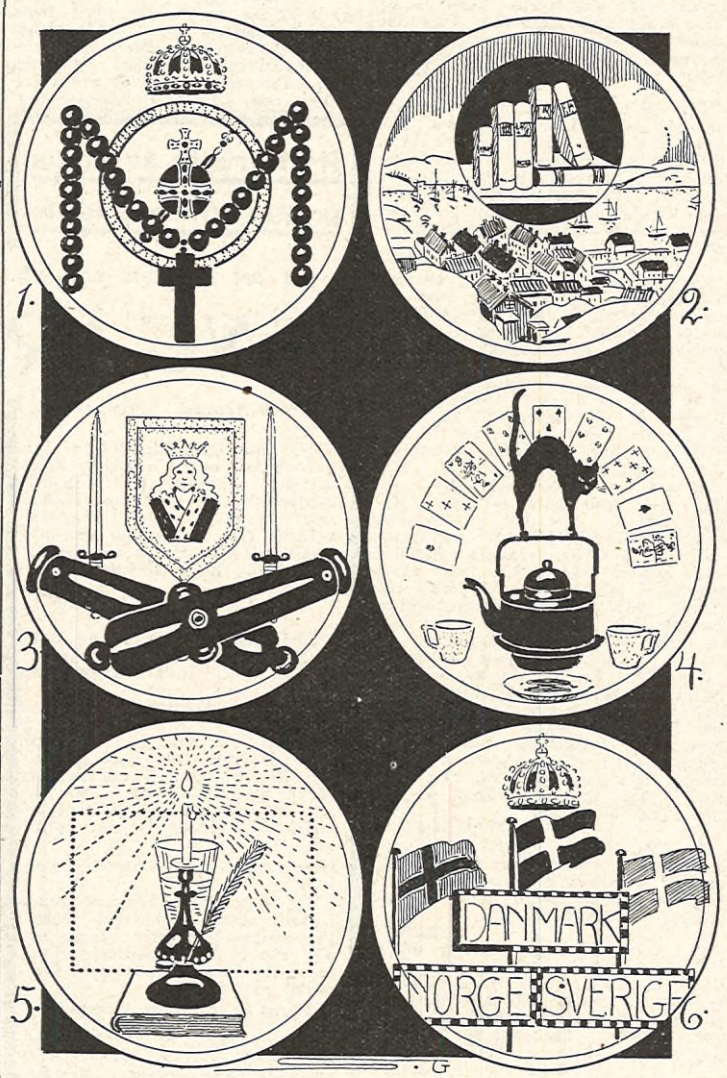

Här presenteras sex små bilder hvar och en åsyftande en kvinna — i de flesta fall af svensk börd — som på ett eller annat sätt skaffat sig en bemärkt plats i vår kultur — eller politiska historia. Hvart och ett af följande århundraden: 1300, 1500, 1600, 1700, 1800 och 1900 har sålunda sin representant, d. v. s. damen i fråga har antingen lefvat just under tidsperioden, eller också har den gärning eller tilldragelse som gjort henne bekant, inträffat under densamma.

Lösning, märkt pristäfling n:r 49 och försedd med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke insändes undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 16 dec. 1916.

De två första rätta lösningarna som vid granskningen påträffas, erhålla pris resp. 10 och 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 45.

Då herr Svenske gaf sig ut på bron kommo redan 5 »bussar» emot honom. Då han kom till motsatta sidan, måste han ha passerat först de fem han såg på bron och sedan 5 andra således 10 inalles. När han därför hade passerat 5 omnibussar, måste han ha varit midt på bron. Alltså sitter han i den tredje vagnen räknadt från vänster.

Vid den företagna granskningen ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af Fr. Vivi Bergström, Sala, första pris och Fröken Sigrid Ekelund, Lund, andra pris.

Två första press-uttalanden om

Emmy Gustaf-Jansons

nya roman

TEMPEL-BYGGET.

Vera von Kræmer skrifver i Stockholms-Tidningen:

I stil och säkerhet röjer 'Tempelbygget' ett framsteg framför den bok, som kunde betraktas som Emmy Gustaf-Jansons debut (»I liv och död»). — — Italien tecknar förf. — med åskådlighet och liv — — här finnas partier som rent av i en viss kraft erinra om makens skriftställarskap.»

Ejnar Smith skrifver i Östergötlands Dagblad:

»— — Det nya arbetet — visar också den brinnande övertygelsen, att människan endast på självförvinnelsens väg kan nå fred med sitt eget jag, världen och det osynliga — — Något som fått lif och skönhet öfver sig, det är begynnelsen till bokens kärlekshistoria — — öfver erotikens uppblomning i Italien får författarinnan poetiskt skimmer och lekfull grace. — Skildringen av familjen Castellani har en lefvande verklighet, som i sin välgörande realism påminner om Emilia Pardo Bazans bilder från spanskt hemlif.»

I alla boklådor. Pris 4:75.

Åhlén & Åkerlunds Förlags A.-B.

IDUNS KOKBOK

afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning, konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- & konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servetbrytning. Kokboken är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af fåglar, fiskar och svampar samt grönsaker jämte 4 styckningsplanscher för kött och 16 olika servettbrytningar efter fotografier.

IDUNS KOKBOK

är vår modernaste kokbok till utstyrsel och innehåll. Bokens alla 1.071 recept **äro praktiskt pröfvade** vid Elisabeth Östmans Husmoderskurser o. **öfverskådligt uppställda,** med ingredienernas vikt eller rymdmängd noggrannt angifna.

Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet finna härigenom en säker handledning i

IDUNS KOKBOK

Till salu i alla boklådor erhålles den portofritt mot insänd likvid kr. 5:50, direkt från

IDUNS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Låt barnen sy
sina dockkläder själfva!

Från »Wallma» modellaffär för dockkläder (inr. varum. »Wallma») erhålles mot postförskott material och tyger med påritat mönster jämte beskrifning på lätt förärdigade dockkläder af modernaste snitt. Begär illustr. priskurant från

Elsa Wallmark, Haga, Stockholm 3.
Rikstelefon 115 20. Allm. Telefon 44 15.

SVENSKA MUSIKERFÖRBUNDETS LOTTERI

VILLA vid Appelviken i Stockholm, 5 min. väg fr. spårväg. Villan består av 4 rum och kök med alla nutida bekvämligh. såsom: badrum, värmeledn., gas, elektr. ljus, vatten med avlopp, v. c. m. m. ..... Kr. **9,500**

ANDRA DRAGNING
Högre vinster.

JORDBRUKSEGENDOM vid Tungelsta 40 min. tågresa fr. Stockholm. Egendomen består av 15 tld bördig åker- o. skogsmark, m. boningshus, ladugård för 3 kor o. häst m.m. samt nödiga uthusbyggn. i timmer ... Kr. **8,000**

Automobil, »FORD», 20 hkr. Dubbla karosserier..... Kr. **6,000**

Motorbåt, Mahogny 7,5 mtr lång, 1,6 mtr br. Penta Motor. Kr. **4,700**

Herrumsmöbel, polerad Mahogny klädd m. Antikhud Kr. **4,690**

Matsalsmöbel, bon. Ek, klädsel Konstvävnad ..... Kr. **3,239**

Juvelgarnityr, Hängsmycke, Armband, Örh., Ring, Brosch. Kr. **2,400**

Sängkammarmöbel i empire av Mahogny. Kr. **2,000**

Motorcykel, med Sidvagn... Kr. **1,950**

Konsertflygel..... Kr. **1,600**

Salongsmöbel i empire, helt förgylld, sidenklädd ... Kr. **1,600**

Motorcykel..... Kr. **1,540**

Bordsilver i Schatull av Mahogny, 10 duss. av kontr. Silver ..... Kr. **1,500**

Pianino av Mahogny. Kr. **1,200**

Mässingssextett, best. av 6 instrument ..... Kr. **1,100**

Linneutstyrsel med Skåp av Mahogny ..... Kr. **850**

VINSTVÄRDE
7,000 Vinster över **120,000** Kronor 7,000 Vinster

LOTTPRIS **2** KRONOR

Obs! **Dragning** *sker omedelbart som lotterna slutsålts.* Besök lotteriets *utställningslokal Kungsgaten 2* (invid Sturetorg), där en del av **vinstföremålen utställas.**

Lotter *till landsorten* rekv. utan förskottslikvid, helst å *brevkort,* direkt från lotteriexp. **Stora Nygatan 36,** *märkt K. I, Sthlm,* då *35 öre* till porto och dragningslista tillkommer.

LOTTPRIS **2** KRONOR

Vinstvärde: **Kr. 115,000**

Scout-Lotteriet

Var 7:de lott vinner. Pris **2** kr. pr lott.

Högsta vinst: Jordbruksegendom, Kr. 8.000, efter vinnarens eget val.

I. Å egendomen MÄLSÅKER på Selaön i Mälaren nära Stallarholmen: a) 13 tld prima åker à 400 kronor, kr. 5,200; 28 tld skogsmark, kr. 2,800.
b) **Vid Näsbyviken:** 15 tld åker à 400 kr., kr. 6,000; 20 tld öarna Lindön, Häggholmen och Skarpen à 100 kr., kr. 2,000;
c) Å **Ullsta gärde:** 16 tld åker à 350 kr., kr. 5,600; 24 tld skogsmark med skog t. o. m. 8" à 100 kr., kr. 2,400.

II. Å VEDA gård i Angarns socken: 20 tld åker à 300 kr., kr. 6,000; 30 tld skogsmark med skog t. o. m. 8" à 67 kr., kr. 2,000.

III. Å RICKEBASTA gård, 4 km. från Knivsta station: 18 tld åker à 350 kr., kr. 6,300, 17 tld skogsmark med all därpå växande skog à 100 kr., kr. 1,700.

IV. Å MÖLNBO gård v. Mölnbo station: 18 tld åker à 350 kr., kr. 6,500; 20 tld skogsm. m. skog t. o. m. 10" à 85 kr., kr. 1,700.

V. Å egendomen BRÄKENTORP i Kronobergs län (en mil från Ljungby köping): 10 tld åker à 300 kr., kr. 3,000; 25 tld skogsmark med därpå växande skog à 100 kr., kr. 2,500; 1 bostadshus och 1 ladugård, äldre, kr. 2,500.

VI. Å egendomen SYRSERUM i Tuna socken, Kalmar län: 15 tld åker à 400 kr., kr. 6,000; 20 tld skogsmark med all därå växande skog à 100 kr., kr. 2,000.

2 vinsten Villa i skärgården om 5 rum och kök, fri och egen grund. Tomt 27,844 kvft **Kr. 7,000**
3 vinsten Motorbåt, 8 m. lång av furu o. ek m. salongsruff och 10 hkr: Tellusmotor **Kr. 5,000**
4 vinsten Matsalsmöbel ..... Kr. **4.500**
5 vinsten Tvåsitsig Automobil Argo .. Kr. **4,500**
6 vinsten Herrumsmöbel ..... Kr. **4,000**
7 vinsten Sängkammarmöbel..... Kr. **3,390**
8 vinsten Vardagsmöbel..... Kr. **2,530**
9 vinsten Segelbåt ..... Kr. **1,250**

En vinst: Passagerarflygning med aeroplan från Södertälje flygmaskinsverkstäder. (Förbehåll att vinnaren är svensk medborgare.)

En vinst: TURISTRESA å 600 kr. efter eget val jämte bevis om fri vistelse å båt, hotell eller pensionat under tiden för resan.

Lotter expedieras mot insändande av rekvisition, hälst å brevkort, varvid tillkommer porto och kostnad för dragningslista, utan förskottslikvid till **SCOUTLOTTERIET, Södra Blasiiholmshamnen 2, Stockholm. Vinstutställning Regeringsgatan 9.**

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta *afskrifter* när Ni svarar på annons om ledig plats.

GUVERNANT, enkel och anspråkslös, med godt sätt och vana att undervisa äfven i musik sökes för 2 flickor i I och II förb. Platsen tillsättes den 10 jan. Svar, åtföljt af bet. foto och löneanspr., sändes senast 15 dec. till »Tjänstemannafam.», Råtansbyn, Jämtland.

BÄTTRE FLICKA, kompetent och villig vara ensamjungfru, får plats i 2 pers. hushåll. Alla nutida bekv. värmeledn., varmt vatten o. s. v. Fria resor, eget rum. Svar med fotografi och löneanspråk till »15 december», p. r., Luleå.

MUSIKALISK FLICKA får plats efter nyår som hjälp och sällskap hos bildad familj å landet. Vagge egendom, Ottebol.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA, kunnig i enklare matlagning, sömnad, önskligt något musikalisk, kyrkligt sinnad, för öfrigt glad och hurtig, får en god plats den 1 nov. eller 15 dec. som hjälp och sällskap hos ensam medelålders fru i större stad. Svar till »Trefnad», Iduns exp.

GUVERNANT, hälst musikalisk, enkel och anspråkslös samt komp. att underv. 6 barn i åldern 9—15 år i vanl. skolämnen o. språk, erh. pl. börj. af jan. Svar med betyg och uppg. på lönepret. samt foto emotses under adr. Fru Gerda Lindgren, Strömbäck, Stöcksjö.

I ENKELT, STILLA HEM på landet i Västergötland önskas omkring den 20 jan. 1917 en lärarinna, att undervisa tvänne flickor i åldern 8—9 år i vanliga skolämnen, samt de första grunderna i språk musik och handarbeten. Ålder jämte löneanspr. torde uppgifvas. Svar jämte fotografi torde sändas märkt »Handlande», Iduns exp. f. v. b.

KINDERGARTENSLÄRARINNA erhåller vikariat som föreståndarinna vid Skara Barnavård från den 1 febr. 1917. Ansökan före 10 dec. Närmare upplysningar genom fr. E. Trybom, Skara.

I TJÄNSTEMANNAHEM, 3 personers hushåll i villasamhälle i närheten av Stockholm, får bättre hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. plats. Medlem. Platsen att tillträda dec. eller jan. Vid.: Nya Inack.-byrån, Jakobsbergsgat. 34, 1 tr., Stockholm.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk, får plats i godt hem, egendom, i Västmanland, 15 jan. 1917, att läsa 2:dra kl. kurser med en elev. Vid. Nya Inack.-byrån, Jakobsbergsgatan 34, 1 tr., Stockholm.

SOM HUSMODERS HJÄLP erhåller barnkär, frisk och pålitlig bättre flicka plats den 1 jan. Kunnigh. i enkl. matl., sömn. o. handarbete fordras. Sv. m. betyg, foto o. lönepret. till »Godt hem», Västanfors p. r.

I BARNLÖS tjänstemannafamilj uti Norrlandsstad får flicka från godt hem plats genast, om hon vill tillsammans med husmodern sköta alla hemmets sysslor, med undantag af tvätt och skurning. Sv. till »Hjälp och sällskap», Iduns exp. f. v. b.

1—2 ENERGISKA DAMER m. 1000 kr. kapital o. hågade för att tillsammans m. affärsdam i Stockholm öppna en Kvinnl. Andelsförening erhåll. trevl. verksamhet. Svar t. »För hela Sverige» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FÖR EN PÅLITLIG, barnkär flicka af god familj, van vid barn, kunnig i lagning och handarbete finnes plats att vårda tre gossar, ålder 3—8 år, sköta läxläsning och deltaga i husliga sysslor. Särskildt afseende fästes vid ordning och godt lynne. Familjemedlem och lön efter öfverenskommelse. Svar till postfack 4, Helsingborg.

TILL LÄRARINNA får sömmerska el. stickerska el. enkel flicka komma. Symaskin finnes. Sv. t. »Prästgården», Gårdby.

Hushållerska

önskas av 38-årig ungherre i stad i södra Sverige. Svar med alla upplysningar och fotografi, som återsändes, om porto bifogas, till »R. 6.», under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Platser vid fattigvården i Kiruna.

Föreståndare- eller föreståndarinnebefattning.

Vid barnhemmet i Kiruna, Norrbottens län, kungöres härmed till ansökan ledig föreståndare- eller föreståndarinnebefattningen att tillträdas helst 1 januari 1917 eller i annat fall fortast möjligt.

Barnhemmet är modärnt inrättat med centraluppvärmning, elektrisk belysning, varm- och kallvattenledningar m. m.

Föreståndarebefattningen: Föreståndaren skall vara gift och hans hustru äga kvalifikationer att såsom husmoder förestå dels barnhemmet för 50 barn, dels ett därmed förenadt spädbarnshem för 6 mödrar med barn. Föreståndaren skall hafva tillsyn öfver gossarnas fostran samt därjämte över det nyinrättade ålderdoms- och sjukhemmet och biträda styrelsen vid tillsynen över den yttre fattigvården i Kiruna. Icke blott anstaltsvana utan även insikt i den yttre fattigvården erfordras.

Föreståndarinnebefattningen: Föreståndarinnan bör hälst vara kunnig i sjukvård samt äga erfarenhet inom barnhemsarbetet jämte spädbarnsvård.

Löneförmåner: Föreståndare jämte husmoder tillsammans 2,400 kr. pr år, fri bostad. fritt vivre, fri läkarevård och medicin. Föreståndarinnan: 1,000 kr. pr år, fri bostad, fritt vivre, fri läkarevård o. medicin. För var och en 1 månads semester och 3 månaders uppsägningstid.

Ansökningshandlingar åtföljda av läkareintyg insändas till undertecknad fattigvårdsstyrelse, adr.: Kiruna, senast den 15 nästkommande december. Närmare upplysningar erhållas av styrelsens ordförande samt av Sv. Fattigvårdsförbundet, Stockholm.

Kiruna den 10 november 1916.
Jukkasjärvi sockens Fattigvårdsstyrelse.

Kokerskeplatsen

vid Barnhemmet i Kiruna, Norrbottens län, kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 nästkommande januari.

Hemmet, med plats för 50 barn, är modärnt inrättat med centraluppvärmning, elektrisk belysning, varm- och kallvattenledningar m. m.

Kokerskan skall äga kvalifikationer att leda de större flickorna i matlagning och andra hushållsgöromål samt äga sådan karaktär och lynne, att hon kan umgås med barnen och inverka uppfostrande på dem.

Löneförmåner: 30 kronor pr månad jämte fri bostad, läkarevård och medicin, fritt vivre m. m. Tre veckors semester. Två månaders uppsägningstid.

Ansökningshandlingar åtföljda av läkareintyg, insändas till undertecknad fattigvårdsstyrelse, adr. Kiruna, senast den 15 nästkommande dec.

Närmare upplysningar erhållas av styrelsens ordförande samt av Sv. Fattigvårdsförbundet i Stockholm.

Kiruna den 10 november 1916.
Jukkasjärvi Sockens Fattigvårdsstyrelse.

Husmodersplatsen

vid nyinrättade Ålderdoms- och Sjukhemmet i Kiruna kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 januari 1917.

Löneförmåner: 800 kr. pr år jämte vanliga naturaförmåner.

Ansökningshandlingar, åtföljda av läkareintyg insändas till undertecknad fattigvårdsstyrelse, adr. Kiruna, senast den 10 december 1916.

Närmare upplysningar lämnas på begäran av ordföranden.

Kiruna den 3 november 1916.
Jukkasjärvi Sockens Fattigvårdsstyrelse.

Kokerskeplatsen

vid nyinrättade Ålderdoms- och Sjukhemmet i Kiruna kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 nästkommande januari.

Löneförmåner: 300 kr. pr år jämte vanliga naturaförmåner.

Ansökningshandlingar, åtföljda av läkareintyg, insändas till undertecknad fattigvårdsstyrelse, adr. Kiruna, senast den 10 december 1916.

Närmare upplysningar lämnas av ordföranden.

Kiruna den 3 november 1916.
Jukkasjärvi Sockens Fattigvårdsstyrelse.

En biträdande föreståndarinnebefattning samt trenne överskö terskeplatser

vid Vadstena hospital och asyl kungöras härmed till ansökan lediga. Löneförmåner: 600:— kr. och 500:— kr. resp. tjänstekläder, 1:a klassens kost och tvätt jämte ålderstillägg efter 2, 5 och 10 års tjänst med resp. 10, 20 och 40 % af begynnelselönen. Ansökningar insändas till Öfverläkaren före den 13 nästkommande december.

Husföreståndarinna

En verkligt god bildad och barnkär husföreståndarinna önskas till nyåret af änkeman i stad uppåt landet. Sökande bör hafva ett jämnt, gladt lynne. vara duglig i allt som hör till ett hems skötande, kunnig i enkel klädsömnad samt framför allt med kärlek och omtanke åtaga sig vården af två små barn. Svar med rekommendationer o. fotografi märkt »Hemtrefnad» 1917», Iduns exp. f. v. b.

Trädgårdslärarinna

sökes för Vackstanäs Hemskola för tiden 15 mars—15 sept. Begynnelselön 70 kr. pr mån. och allt fritt. Ansökn. ställda till skolans styrelse insändes före d. 1 jan. till Föreståndarinnan Ester Alde, Vackstanäs, Tvetaberg.

Plats som sjuksköterskeelev

å Kroppefjälls sanatorium, adr. Dals-Rostock, ledig att tillträda genast. Ansökan till sanatoriets läkare.

Avesta Kommunala Mellanskola

En e. o. lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet företrädesvis i biologi och geografi samt om möjligt i teckning är ledig från och med nästa termin. Vederbörliga ansökningshandlingar skola vara inlämnade senast den 22 dec. d. å.

Avesta den 22 nov. 1916.
Å skolstyrelsens vägnar
Arvid Svedberg, rektor.

Medelålders dam

af god familj, kompetent att sköta ett landthushåll, erhåller värdinneplats å större gods i mellersta Sverige hos yngre, ogift landtbrukare. Svar jämte fotografi och referenser samt uppgift om pretentioner torde insändas till »Nytt hem», Svenska Telegrambyrån. Malmö.

Husföreståndarinna

t. läkare i Sthlm. Hushållsfrök. goda platser i familjer där de få anses som familjemedl. o. där tjänare finnes.

Centralförmedl. Brunnsgränd 6, Sthlm 2. Brefsv. 20 öre.

Föreståndarinneplatsen

vid ESKILSTUNA HUSMODERSKOLA är ledig att tillträda 15 Dec. eller förr, av därtill kvalificerad sökande. Kontant begynnelselön kr. 600:—.

Ansökan åtföljd av referenser kan sändas till Trävaruhandlanden C. V. Johansson, Eskilstuna, senast den 3 s. m.

Styrelsen.

Till vårterminen

sökes duglig undervisningsvan lärarinna af god fam. till herrgård i Halland att undervisa 2 flickor, 3:e förbered. o. 6:te klass i vanl. skolämn., språk, musik o. handarb. Sv. med bet.-afskrift, foto och lönepret. till »I. 17», Laholm. p. r.

PLATSSÖKANDE

Utbildade barnsköterskor

spec. från Sällskapet Barnavård, anskaffas af Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsgt. 107. Riks- o. Allm. tel. 4047. Kl. 9 f. m.—4 e. m. (lörd. 9—2). Obs.! Särskild avdelning för barnsköterskor! Samarbete med sällskapet Barnavård!

DUGLIG barnkär, bättre flicka. som förestått bättre hem söker plats i godt, vänligt hem. Fina rek. Svar till »Godt hem och liten lön», Iduns exp., Stockholm.

BÄTTRE FLICKA, som genomgått 1-årig kurs i sjukvård och något kunnig i sömnad, önskar plats i familj. Villig deltaga i alla förekommande göromål. Tacksam för svar till »Småländska», Iduns exp.

BÄTTRE bildad flicka önskar för någon tid plats i fin familj i Karlstad att gå frun tillhanda. Någon lön önskvärd. Svar till »Nyår», p. r., Lysekil.

25-ÅRS FLICKA, kunnig i enklare hushållsgöromål, post samt i affär önskar lämplig plats till nästa år. Svar till »Jan. 1917.», Huvudsta p. r.

UNG DANSK DAME af god Familie önsker sig gærne optaget i et kultiveret Hjem i Sverige, helst Stockholm hvor hun kan være til Selskab og Nytte. Svar »Gode Referencer», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA önskar plats 1 dec., hälst som hushållerska å prästeller herrgård. Svar före 30 nov. till »Plikttrogen», Halmstad p. r.

BÄTTRE, HUSLIG, musikalisk skånska önsk. komma till bättre hem, hälst å större egendom eller herrgård uppåt landet, för att som familjemedlem vara husmodern till hjälp och sällskap. Någon lön önskvärd. Sv. till »Januari 1917», Åkarp

UNG FLICKA önskar någon tid komma i ett bättre hem, hälst på landet, för att som familjemedlem deltaga i allt. Någon lön önskas. Svar »1/12—1/4 17», Iduns exp. f. v. b.

23-ÅRIG förlovad landtbrukaredotter önskar plats nu genast att under vänlig husmoders hjälp lära hushåll. Svar till »Familjemedlem», Skönvik p. r.

BILDAD, yngre husföreståndarinna som innehar plats i officersfamilj önskar på nyåret ombyte. Goda såväl muntliga som skriftliga rek. finnes. Svar till »Arbetsglädje». Tidningsk. Karlavägen 8, Stockholm.

UNG SMÅSKOLLÄRARINNA, kunnig i alla ett hems göromål samt ej rädd för arbete önskar under tiden 15 dec.—15 febr. plats att sköta hushåll eller läsa med barn. Sv. till »15 dec. 1916» Kvarsebo.

UNG, FRISK, BILDAD, verkligt snäll, barnkär och ordentlig flicka av god familj önskar plats. Helst som barnfröken och husmors hjälp eller som hjälp och sällskap åt ensam dam. Villig att läsa med barn. Är villig och anspråkslös. Betyg och rek. finnas. Tacks. f. sv. t. »Snäll och pålitlig familjemedlem». Strömstad p. r.

17-ÅRIG FLICKA önskar mot fritt vivre komma i prästgård att lära hushåll, önskar anses som familjemedlem. Svar till »Musikalisk». Iduns exp. f. v. b.

UNG, ENGELSKTALANDE flicka, utexam. barnsjuksköterska, önskar 1 jan. plats i fin familj att sköta sjukt barn, vuxen eller konvalescent. Fina betyg. Svar till »Young Nurse», Hälsingborg p. r.

FLICKA, som för närvarande innehar plats å större kontor, önskar komma till äldre ensam dam (helst religiös), som privatsekreterare. Äfven som hjälp och sällskap eller hos sjuk. Tacksam för svar till »21 år småländska», Iduns exp.

TVENNE FLICKOR önska platser den 1 febr. i en och samma familj att mot lön deltaga i husliga sysslor. Äro något kunniga i husliga göromål samt linnesömnad.

Svar emotses tacksamt så snart som möjligt till »H. och L.», Karlstad p.r.

Ceb. jg. Deutsche sucht zum Januar Stellung in feiner Familie. Familienanschluss. Ohne Gehalt ev. Taschengeld. Auch bei einz. jung Dame. Gute ref, i Schweden. Melms Knieperstr. 20, Stralsund.

Förlofvad 24-årig flicka önsk. d. 1 jan. plats i god fam. för att hos en erfaren husmoder få deltaga och lära alla för ett hems skötande förek. arbeten såsom matl., uppköp, tvätt o. d. Gärna där barn finnes. Svar till »1 januari 1917», Upsala p. r.

Tysk flicka

23 år gammal, fransktalande, kunnig i hemarbete, matlagning, syarbeten, önskar plats i bildad familj. Bästa betyg finnes. Löneanspråk 25 kr. pr m. Svar till W. Poetsch, Stortorget 17, Malmö.

Kontorsplats

sökes af ung dam, har vana vid skrifgöromål och kassa, gärna på landet. Deltager äfven i husliga syssl. om tiden så medger. Sv. till »Nyåret 1917», Iduns exp. f. v. b.

21-årig, bättre flicka

önskar plats i präst- eller herrgård som guvernant för nybörjare. Realskoleexamen, husmoders- och barnavårdskurser. Goda ref. Svar till »Nyåret 1917», Box 2, Partille.

INACKORDERINGAR.

UNG STUDENTSKA af fin familj önskar inackordering i bildadt hem å landtegendom där tillfälle till ridning finnes; är villig deltaga i hushållsgöromål. Sv. med prisuppgift m. m. till »Ämbetsman», Iduns exp.

INACKORDERING fr. nyår önskas för skolgosse 18 år, i utmärkt god familj. Eget rum, sund och närande riklig kost önskemål. Ej pensionat eller inackorderingsställe. Svar m. utförligare beskrifningar till »Läsåret 1917», Allm. Tidningskontoret Sthlm, f. v. b.

FÖR DUKTIG, nyfödd gosse önskas inackordering i bildadt hem fr. o. m. 1 febr. i södra Sverge. Hälst i Småland och där egna småbarn finnas. Utförligt svar, Iduns exp. under sign. »Cirka 30 pr mån.»

UNDER JULFERIERNA mottagas i godt hem på landet inackorderingar till moderat pris. Svar till Fröken Siri Leth, Hammenhög.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem,
beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

För yngling i 17-års åldern, som i ett friskt landtlif behöfver att utveckla och stärka sin fysik, sökes inackordering i godt hem på landet i bildad familj, där tillfälle att deltaga i trädgårds- och landtbrukssysslor förefinnes. Därest lektioner i vanliga skolämnen kunna lämnas, är detta önskvärdt. Svar märkt »Sjuttonåring», torde benäget insändas till S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

Inackordering

önskas för 17-årig bildad flicka i god familj, bosatt uppåt landet, där tillfälle till sport och om möjligt ridning gives. Tiden från jul till den 16 januari. Svar till »17-årig», Handelstidningens Annonskontor, Göteborg.

Åre Siljansborg.

Finns någon familj eller ensam dam, som under januari reser till Åre eller Dalarna, som skulle vilja medtaga en 17-årig, bildad flicka, hvars anhöriga äro förhindrade att medfölja. Tiden 26 dec.—16 jan. Sv. till »17-årig. Handelstidningens Annonskontor, Göteborg.

D:r Heümans
BLECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA ÅKOMMOR.
Kungsportsplatsen 2. Göteborg.
Tel. 45 46.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Nu kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen *Kapten J. Thulin, LUND.*

Göteborgs
Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 12 Jan.
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt!
Stockholm. :: Holländaregatan 3.

Kurs i massage och Sjukgymnastik

STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Zanderska Gymnastiken,
Birgerjarlsgatan 23.

Gymnastik. Massage, Elektrisk Hetluft. Damafd. kl. 11—1: D:r Gustaf Zander (massage) och D:r Emil Zander.
Snedbeh.-avd. kl. 1/2 3—1/2 5: D:r E. Zander. Undersökning kl. 11—1
Herravd. kl. 1/2 8—10: D:r A. Levertin. D:o kl. 2—5: D:r A. Berghel.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46, Göteborg.
Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre förbildning.

Sommarkurs	Handelskurs	Gymnasialkurs
10/6—10/9	10/1—10/4	10/9—10/5

Begär prospekt!

Afmagringstvål,

— absolut verkande — oskadlig. — Pris kr. 4:50 + porto. Förs. diskr.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21.

Hennaextrakt oöfverträffligt och oskadligt hårfärgningsmedel i alla nyanser. Pris Kr. 7:50 + Porto.

Camomillextrakt för erhållande af blondt hår. Pris Kr. 3:50 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör
21 Drottninggatan, Stockholm.

"La Mascotte" Ansikts-créme.
"La Mascotte" Hårvatten, torr och fett.
"La Mascotte" Brillantine.
"La Mascotte" Teint-Extract.

Dessa förstklassiga och över hela landet så omtyckta preparater till salu i alla parfymerier, drogaffärer och frisérsalonger samt direkt från
Parfymeri "La Mascotte"
Hälsingborg Tel. 1585.

Missprydande Hårväxt

utrotas med pasta Stabil. Absolut ofarligt och luktfritt medel. Ej pulver. Efterlämnar ej märken eller rodnad i huden. Pris 3:50 + porto. Förs. diskr. Ebba Beckmans Hygieniska Salong, Grefturegatan 3, Stockholm.

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

ÄKTA SPETSAR!

Äkta spetsar lagas, ändras och tvättas med största omsorg och noggrannhet. Bästa rekommendationer från England och Sverige. Miss Heussner, Waldesruh, Hindås.

Trianon Hårtinktur

mot mjäll och håraffall. Använd under många år med bästa resultat i min praktik. Pris 3 kr.
Obs.! Fäster affallande hår på 6 dygn.
MARIA ENQUIST,
Exam. Sjukgymnast.
Institut för skönhetsvård & Plastiska Operationer.
Stockholm, Biblioteksgat. 6—8.
A. T. 226 62. R. T. 160 68

H. G. Söderbergs Import-AB

Krossad och småkrossad **Koks**

Billigaste bränsle i köksspislar och i kakelugnar på koksgaller.

Telefoner namnanrop
"SÖDERBERGS KOLIMPORT".

Bogstens Hushållskurs 1917.

1 Febr.—1 Maj; 1 Aug.—1 Nov. Utförligt prospekt mot 2 porto.
Fru Ida Palmgren, **Bettna.**

Östanå Hushållsskola. Gammalt historiskt herresäte beläget i vacker trakt vid skog och sjö. 8 km. fr. Grenna, 2 km. fr. Förnäs järnvägsstation. Börjar 15 Januari 1917. Grundlig undervisning i hushåll, handarbeten, linnesömnad. enkl. klädsömnad m. m. Prospekt hvari muntliga referenser finnas intagna tillhandahållas och anmälningar mottagas af **Hulda Hansson,** Östanå, **Förnäs.** Rikst. Grenna 8.

Elfkullens Husmodersskola

börjar sin vårkurs 15 jan. Undervisn. i fixare och enkl. matlagn., bakn. konserv. väfnad och handarb. m. m. Helpension. Prosp. mot dubbelt porto.
Adr Jemshögsby.

Lektioner i Linnesömnad,

även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder
Elever mottagas dagligen 12 sept—15 dec., 10 jan.—10 juni.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**
R. T. 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04

Örebro Kindergartenseminarium,

Rikstelefon 19 20.

Grundlig teoretisk, praktisk utbildning för Kindergarten, hem, barnhem, barnkrubbor o. d. Goda platser anskaffas. Nya elever mottagas till vårterminen. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan
Fröken Maria Kjellmark.

Husmoderskolan i Karlstad

börjar sin tjugonde termin den 24 januari 1917 med följande kurser: **1-årskursen** omf. *matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, konstsöm* (alla slag), *barnavård* (teoretisk och praktisk) m. m. Eget profkök för årseleverna. **Halfårskursen** omf. *matlagning, bakning och sömnad* m. m. **6-veckorskursen** omf. *matlagning och bakning.* Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler. Värmeledning, elektriskt ljus, badrum. *Stor trädgård och park.* Prospekt på begäran. — Telefon 812.
Nancy Enwall.

B. WIMANS BYRÅ

RIKS 12922 **HAMNGATAN 5 A** ALLM. 21763
(Mitt emot Nord. Kompaniet)

UTFÖR RÄTTEGÅNGAR.	FÖRSÄLJER STADS- OCH	FÖRMEDLAR I SVENSKA
VERKSTÄLLER	LANDTEGENDOMAR,	BOLAG FÖRSÄKRINGAR
BOUTREDNINGAR	AFFÄRER M. M.	SÅSOM:
OCH ARFSKIFTEN.	PLACERAR INTECK-	LIF- O. KAPITALFÖR-
UPPSÄTTER	NINGAR.	SÄKRINGAR, LIFRÄN-
TESTAMENTEN.	UTHYR MÖBL. O. MÖBL.	TOR, SJUK- O. OLYCKS-
OMBESÖRJER	VÅNINGAR, RUM,	FALLSFÖRSÄKRING,
INKASSERINGAR	AFFÄRSLOKALER,	BRAND- OCH STÖLD-
M. M.	SOMMARNÖJEN ETC.	FÖRSÄKRING ETC.

Klipp annonsen! **KONTORSTID 9—5.** *Klipp annonsen!*

Varma kläder åt barnen

till hösten och vintern!

Prenumerera nu genast på

"BARNGARDEROBEN"

Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande. Stor dubbelsidig mönsterbilaga medföljer gratis.

"Barngarderoben" kostar för sista kvartalet endast 90 öre. Sist utk. nummer erhålles mot 30 öre i frimärken från

Iduns Exp., Stockholm.

TVÄTTAR ICKE KLÄDER.
(HOS ALLA HANDLANDE.)

Sunlight Såptvål Aktiebolag
Göteborg

Prima Engelska

Antracitkol, Ångkol, Hushållskol, Koks & Smideskol
ständigt på lager till lägsta dagspriser.
Telefoner: Namnanrop "Lavéns Kolimport"
Lavéns Kolimport A.-B.
17 Mälartorget 17

Husmödrar
som önska tjänare och
Tjänare
som söka platser träffa säkrast sin publik genom att annonsera i dagliga aftontidningen

Eskilstuna-Kuriren

hvilken läses i nästan alla hem i stad och på landet inom Norra Södermanland och Västra Västmanland.
Uppl. cirka **13,000 ex.**

Musikinstrument

Stor sortering af prima, väljusterade stråk- och blåsinstrument. Sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning. svensk modell, till 375 och 500 kr. pr sextett. Talapparater, ljudskifvor med frälsningsarméstycken. Orglar och pianinon, bästa fabrikat. Strängar och tillbehör till musikinstrument.

Teer.

Höga, rena kvaliteter. Berömda för fin arom.

Tekn. art. med eget firmamärke:

Dentol,

förstklassigt antiseptiskt munvatten och dito tandpasta.

Armétvål,

Fin, behagl., antiseptisk toalettvål.

Skokräm,

terpentinfri och fri från alla för lädret skadliga ämnen.

Putspulver och putskräm,

bästa rengöringsmedel för metaller.

Illustr. varukatalog sändes på begäran gratis och franko.

Frälsningsarméns Handelsdepartement,
Östermalmsgat. 24 & 26, Sthlm 5.
Telefoner: Riks. 85 81. Allm. 63 72.
Filial: S. Allég. 9, Göteb. R. T. 73 76.

Fullständig utstyrsel
för hemgifter.
Färdigsydt dam- och barnlinne. Egen syatelier. Profver sändas på begäran.
A. C. Cronquist & Son, Malmö. Riks 815.

Babykorgen!

(Mont. skär eller blå.)
Kr. 20:—
Babylådor från Kr. 10:00—15:00, innehållande hel utstyrsel, välsytt och av bästa kvalité. Sändes mot efterkraf.
Helsingborgs Linneutstyrselaffär, Malmö.
Rikstel. 48 12.

Örebro Husmoderskola

mottager bildade flickor till praktisk undervisning i hushållet. Godt hem, billig afgift. Skolan har tillerkänts Guldmedalj och Hederspris. Prospekt g:m Fru Alfh. Rystedt.

Turkiska badet

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om Pman är flera i sällskap. Pris före kl. 12, kr. 1:50, efter kl. 12, kr. 1:75.

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i ***Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning*** till ett pris af ***37 öre*** pr kg. för tvättposter öfverstigande 25 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 9344. Riks 3815.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Stockholm 1916.